

MINISTERUL ANTREPRENORIATULUI ȘI TURISMULUI

Plan de acțiune al

Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului

2023-2029

CURPRINS

LISTĂ DE ABREVIERI

CAPITOLUL I - INTRODUCERE - REZUMATUL STRATEGIEI

- 1.1. Informații generale
- 1.2. Definirea problemelor
- 1.3. Viziune și obiective

CAPITOLUL II - ACȚIUNI STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA ECOTURISMULUI ÎN ROMÂNIA

CAPITOLUL III - PLANIFICAREA ACȚIUNILOR, RESPONSABILITĂȚI, SURSE DE FINANȚARE

CAPITOLUL IV - REZULTATE AȘTEPTATE

CAPITOLUL V - INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI ETAPELE EVALUĂRII

- 5.1. Etapele evaluării
- 5.2. Indicatori de monitorizare

Listă de abrevieri

AAP - Administratorul Ariei Protejate
AER - Asociația de Ecoturism din România
ADR - Agenții de Dezvoltare Regională
AFM - Administrația Fondului pentru Mediu
AGMR - Asociația Ghizilor Montani din România
ANANP - Agenția Națională pentru Arie Naturale Protejate
ANAT - Asociația Națională a Agențiilor de Turism din România
ANC - Autoritatea Națională pentru Calificări
ANGR - Asociația Națională a Ghizilor din România
ANPM - Agenția Națională pentru Protecția Mediului
ANSVSA - Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
ANTREC - Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural
ANZM - Agenția Națională a Zonei Montane
APL - Administrații Publice Locale
ARBDD - Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării
CLIPT - Centre Locale de Informare și Promovare Turistică
CNAIR - Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere
CNE - Consiliul Național al Ecoturismului
CNIPT - Centre Naționale de Informare și Promovare Turistică
COR - Clasificarea Ocupațiilor din România
CSR - Corporate Social Responsibility
CSTHR - Comitetul Sectorial Turism, Hoteluri, Restaurante
EETLS - Standardul European de Certificare în Ecoturism
GAL - Grup de Acțiune Locală
GI - Grupul Interministerial pentru dezvoltarea ecoturismului în România
GSTC - Criteriile Globale de Turism Durabil / Consiliul Global de Turism Durabil
GNM - Garda Națională de Mediu
IC - Institute de Cercetare
II - Instituții de Învățământ
INP - Institutul Național al Patrimoniului
MADR - Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAI - Ministerul Afacerilor Interne
MC - Ministerul Culturii
MCID - Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării
ME - Ministerul Educației
MAT - Ministerul Antreprenoriatului și Turismului
MIPE - Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
MDLPA - Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
MMAP - Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
MTI - Ministerul Transporturilor și Infrastructurii
OAR - Ordinul Arhitecților din România
ODM - Oficiu de Dezvoltare Montană
ONG - Organizație Neguvernamentală
OMD - Organizația de Management al Destinației
OMT - Organizația Mondială a Turismului
OUG - Ordonanța de Urgență a Guvernului
PCT - programe de cooperare teritorială
PGL - Punct gastronomic local
PNRR - Planul Național de Redresare și Reziliență
PNS - Planul Național Strategic
POCIDIF - Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitizare și Instrumente Financiare
PODD - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POEO - Programul Operațional Educație și Ocupare
POR - Programul Operațional Regional
POT - Programul Operațional Transport
PSI - Prevenirea și Stingerea Incendiilor
PUG - Plan Urbanistic General
RBDD - Rezervația Biosferei Delta Dunării
RNP - Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA

CAPITOLUL I

INTRODUCERE - REZUMATUL STRATEGIEI

1.1. Informații generale

Strategia de ecoturism

Documentul strategic a fost aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 358/2019 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019-2029*. Conform acestui document, în termen de doi ani de la intrarea sa în vigoare trebuie elaborat planul de acțiune pentru implementarea obiectivelor propuse în strategie.

Aprobarea prin Hotărâre de Guvern a strategiei a fost rezultatul unui drum lung, început în anul 2003, atunci când în cadrul H.G. nr. 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora, se stabilește necesitatea elaborării unei strategii de dezvoltare a ecoturismului în ariile protejate, în conformitate cu principiile de conservare a biodiversității și de utilizare durabilă a resurselor naturale.

Ulterior, autoritatea publică centrală cu atribuții în domeniul turismului a realizat, în anul 2004, ghidul „Strategia de ecoturism a României”, un prim pas în vederea realizării unei viitoare strategii. În anul 2005, la inițiativa aceluiași minister, un consultant OMT a realizat un raport de asistență tehnică pentru elaborarea strategiei de ecoturism (*Technical assistance for the elaboration of the ecotourism strategy of Romania*).

Unul dintre obiectivele Master Planului pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026 a fost sprijinirea dezvoltării ecoturismului din Delta Dunării, a parcurilor naționale, a rezervațiilor și a zonelor rurale.

În anul 2009 a fost realizată o primă „Strategie națională de dezvoltare a ecoturismului în România”, dar, din păcate, acest document nu a fost aprobat printr-un act normativ. Totuși, pe baza acestui material, în perioada 2010-2018, autoritatea publică centrală cu atribuții în domeniul turismului a realizat o serie de activități, printre care: crearea Grupului interministerial de lucru pentru dezvoltarea ecoturismului în România (creat prin Ordinul ministrului dezvoltării regionale și turismului nr. 56 din 14.01.2011), realizarea unor materiale promoționale, realizarea setului de criterii și a indicatorilor de evaluare pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România, organizarea unor seminarii în țară pentru promovarea conceptelor de ecoturism și destinație ecoturistică, crearea comisiei pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România, evaluarea și desemnarea primelor destinații ecoturistice din România.

Definiția ecoturismului

Ecoturismul reprezintă cea mai valoroasă formă de manifestare a turismului durabil, fiind bazat pe experiența în natură și pe respectarea unui set de principii și bune practici.

În prezent nu există o definiție unanim abordată, dar există definiții agreate și predominant acceptate, adoptate și utilizate.

Conform OMT¹, ecoturismul poate fi definit ca: *forma de turism care întrunește următoarele caracteristici:*

---

¹ UNEP, *Green Economy and Trade. Trends, Challenges and Opportunities*, 2013, pag. 276 (<http://www.unep.org/greeneconomy/Portals/88/GETReport/pdf/FullReport.pdf>)

- *principala motivație a turiștilor este observarea și aprecierea naturii și a culturii tradiționale dominante în ariile naturale.*
- *include activități de educare și interpretare.*
- *de regulă, dar nu exclusiv, se adresează unor grupuri mici organizate de tur operatorii locali sau de afaceri mici de profil din zonă.*
- *minimizează impactul negativ asupra mediului natural și socio-cultural.*
- *sprijină protecția ariilor naturale prin:*
  - *generarea de beneficii economice pentru comunitățile locale, organizațiile și autoritățile care susțin conservarea naturii;*
  - *crearea de locuri de muncă alternative și oportunități de venituri pentru comunitățile locale;*
  - *creșterea gradului de conștientizare cu privire la necesitatea conservării valorilor naturale și culturale, atât în rândul localnicilor cât și a turiștilor.*

O definiție recunoscută la nivel național², adoptată după definiția OMT, este: *ecoturismul este o formă de turism în care principalul obiectiv este observarea și conștientizarea valorii naturii și a tradițiilor locale și care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:*

- a) să contribuie la conservarea și protecția naturii;*
- b) să utilizeze resursele umane locale;*
- c) să aibă caracter educativ, respect pentru natură - conștientizarea turiștilor și a comunităților locale;*
- d) să aibă impact negativ nesemnificativ asupra mediului natural și socio-cultural.*

Acest enunț lasă, de fapt, o ușă larg deschisă unei game variate de activități, cu condiția ca acestea să respecte condițiile enunțate mai sus. Din această perspectivă ecoturismul interferează cu alte forme de călătorie bazate pe natură.

Astfel, în cadrul activităților ecoturistice pot fi incluse:

- tipuri de activități de aventură (de exemplu: rafting, canoeing, turism ecvestru pe trasee prestabilite, schi de tură, excursii cu biciclete pe trasee amenajate etc.);
- excursii/drumeții organizate cu ghid;
- tururi pentru observarea naturii (floră, faună);
- excursii de experimentare a activităților de conservare a naturii;
- excursii în comunitățile locale (vizitarea de obiective culturale, vizitarea fermelor tradiționale, viziunea de manifestări culturale tradiționale, consumul de produse alimentare tradiționale, achiziționarea de produse tradiționale non alimentare etc.);
- activități cu specific gastronomic local: demonstrații de gătit produse tradiționale, degustări de produse locale, vizitarea piețelor locale tradiționale;
- activități cu specific cultural.

Potențial ecoturistic

România are un capital natural deosebit de variat. Datorită condițiilor fizico-geografice, care includ munți, câmpii, rețele hidrografice majore, zone umede și unul din cele mai frumoase sisteme de deltă (Delta Dunării), România este singura țară de pe continent pe teritoriul căreia sunt prezente 5 din cele 9 regiuni biogeografice ale Uniunii Europene (continentală - 53% din suprafața țării, alpină - 23%, stepică - 17%, panonică - 6% și pontică - 1%). Țara noastră are o diversitate biologică ridicată, exprimată atât la nivel de ecosisteme, cât și la nivel de specii și o diversitate și valoare ridicată a peisajelor (păduri, chei, peșteri, munți, ape, zone rurale etc.).

² definiția adoptată în OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului.

Pe teritoriul țării se află peste jumătate din suprafața Munților Carpați, una dintre cele mai importante ecoregiuni europene, cursul inferior al Dunării (1.075 km între Buziaș și Sulina), precum și Delta Dunării, cea mai importantă zonă umedă din Europa, adăpostind peste 3.000 de perechi de pelicani, reprezentând peste 80% din efectivul european. De asemenea, țara noastră este una dintre puținele țări europene ce încă deține păduri virgine (circa 77% din totalul celor rămase în regiunea Carpatică).³ De asemenea, România are un potențial speologic bogat - peste 10.000 de peșteri (locul 3 în Europa), unele cu valoare științifică sau estetică deosebită, având statut de monumente ale naturii sau rezervații - Ghețarul Scărișoara, Urșilor, Topolnița, Cetățile Ponorului, Meziad etc.

Se remarcă existența unor importante populații de carnivore mari: lupi (2.500-4.600 de exemplare), urși bruni (5.500-7.000 de exemplare) și râși (1.200-2.200 de exemplare)⁴. Acestea reprezintă aproximativ jumătate din efectivele existente la nivel european (cu excepția Rusiei), iar acest fapt reprezintă un simbol al vieții sălbatice și al habitatelor naturale din România.⁵

Alături de cadrul natural, spațiul românesc beneficiază și de un spațiu rural autentic și de un potențial etnografic și folcloric de mare originalitate. Această zestre spirituală reprezentată prin valori arhitecturale populare, instalații și tehnici populare, meșteșuguri tradiționale, folclor și obiceiuri ancestrale, sărbători populare etc., la care se adaugă numeroase monumente istorice și de artă, vestigii arheologice, muzee, amplifică și completează fericit potențialul ecoturistic al țării.

Toate acestea fac ca țara noastră să aibă condiții naturale bune pentru desfășurarea unor activități de turism în aer liber - drumeție, sporturi nautice, observarea faunei și a păsărilor, turism ecvestru, cicloturism, alpinism etc.

Sistemul de arii naturale protejate din România

Conform legislației naționale⁶, aria naturală protejată este definită ca „*zona terestră și/sau acvatică în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale*”.

În România există o rețea formată din diferite categorii de arii naturale protejate, care beneficiază de diferite regimuri de protecție, conservare și valorificare:

- a) arii naturale protejate de interes național: rezervații științifice (categoria Ia IUCN), parcuri naționale (categoria II IUCN), monumente ale naturii (categoria III IUCN), rezervații naturale (categoria IV IUCN) și parcuri naturale (categoria V IUCN);
- b) arii naturale protejate de interes internațional: situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță internațională și rezervații ale biosferei;
- c) arii naturale protejate de interes comunitar sau situri “Natura 2000”: situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare și arii de protecție specială avifaunistică;
- d) arii naturale protejate de interes județean sau local: stabilite numai pe domeniul public/privat al unităților administrativ-teritoriale, după caz.

Există 30 de arii naturale protejate majore de interes național, și anume: Rezervația Biosferei Delta Dunării (576.421,1 ha), 13 parcuri naționale (cu o suprafață totală de 317.419,2 ha) și 16 parcuri naturale (cu o suprafață totală de 770.026,5 ha).

³ Fundația Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă, *Natura 2000 în România*, București, 2012, pag. 6

⁴ au fost consultate mai multe surse: <http://romania.panda.org/>, <http://www.rosilva.ro/>, <http://www.hunterclub.ro/forums/content.php/117-Lupii-Romaniei-in-mijlocul-unui-conflict>, http://www.anpm.ro/anpm_resources/migrated_content/uploads/16103_6%20CONS.%20NAT,%20Biodiversitate,%20Biosecuritate.pdf

⁶ O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011

La acestea se adaugă 916 rezervații științifice, monumente ale naturii și rezervații naturale. O mare parte a acestor arii naturale protejate sunt incluse în parcurile naționale, parcurile naturale și Rezervația Biosferei Delta Dunării. În aceste condiții, se estimează că ariile naturale protejate din România (cu excepția siturilor Natura 2000) acoperă peste 7% din suprafața terestră a țării.

O bună parte din teritoriul național este acoperită de rețeaua comunitară de arii protejate Natura 2000, existând 171 Arii de Protecție Specială Avifaunistică și 435 Situri de Importanță Comunitară, arii protejate care, cumulativ, acoperă aproximativ 23% din totalul suprafeței naționale.

O importanță mare o au ariile naturale protejate de interes internațional. Astfel, ar trebui menționate: cele trei Rezervații ale Biosferei (Delta Dunării, Retezat și Pietrosul Rodnei); siturile naturale incluse în Lista Patrimoniului Natural Universal UNESCO (Delta Dunării, Pădurile seculare și virgine de fag din Carpați și din alte regiuni ale Europei); singurul geoparc din România inclus în Rețeaua Europeană a Geoparcurilor și în Rețeaua Globală a Geoparcurilor UNESCO (Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului); 20 situri Ramsar - zone umede de importanță internațională.

Fiecare administrator de arie naturală protejată are obligația de a realiza și implementa un plan de management, în care să descrie obiectivele și planul de acțiune, definind, în același timp, activitățile permise ce pot fi desfășurate de către proprietarii/administratorii terenurilor și, la nivel mai general, pentru toți cei care doresc să demareze și să desfășoare activități în respectivele arii protejate.

Infrastructură de vizitare a ariilor naturale protejate

Cele 30 de arii naturale protejate majore (rezervații ale biosferei, parcuri naționale, parcuri naturale) dețin în total 29 de centre de vizitare și 54 de centre/puncte de informare. Centrele de vizitare au atât rol turistic, cât și educativ, și includ, de obicei, spații expoziționale, puncte de informare turistică, săli de conferințe, birouri de administrare a parcului și spații de cazare. Acestea au fost finanțate, în principal, prin Programul Operațional de Mediu 2007-2013, Axa 4 „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”.

În plus, în cele 30 de arii naturale protejate sunt înregistrate 75 de trasee tematice/educaționale, la care se adaugă 350 de trasee turistice omologate și 132 neomologate. În privința stării acestora, 21 de administrații au declarat că traseele pe care le dețin se află în stare bună sau foarte bună, existând doar cazuri izolate de deteriorări sau marcaje care necesită înlocuiri. Cele mai multe trasee sunt de drumeție, dar au fost amenajate și trasee cicloturistice sau trasee pe apă (în parcurile constituite în zone umede). În majoritatea cazurilor, de administrarea traseelor turistice se ocupă Consiliile Județene, administrațiile parcurilor sau serviciile publice de Salvamont.

În anumite cazuri, pentru câteva arii naturale protejate cu tradiție în turism, s-au dezvoltat de-a lungul timpului și diverse alte variante de acces în interiorul sau la limita acestora, respectiv - mijloace de transport pe cablu (Parcul Natural Bucegi, Parcul Național Munții Rodnei, Parcul Natural Apuseni), transport pe cale ferată îngustă (mocănița de pe Valea Vaserului - Parcul Natural Munții Maramureșului) și transport cu bărci și nave de diferite dimensiuni (Rezervația Biosferei Delta Dunării, Parcul Natural Balta Mică a Brăilei, Parcul Natural Porțile de Fier, Parcul Natural Lunca Mureșului).

În cadrul ariilor naturale în care se dorește dezvoltarea și promovarea unor activități precum observarea speciilor de animale s-au construit o serie de structuri specifice (Rezervația Biosferei Delta Dunării, Parcul Natural Lunca Mureșului, Parcul Natural Vânători Neamț, Parcul Natural Balta Mică a Brăilei, Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior, Parcul Național Buila-Vânturarița, Parcul Natural Văcărești, Parcul Natural Comana etc.), dar totuși inițiativele în acest domeniu sunt încă în faza de pionierat.

Produse ecoturistice

Programele de ecoturism au o istorie relativ recentă în România. Primele astfel de pachete turistice au fost create în jurul anului 2000, când au apărut o serie de inițiative în zona unor parcuri naționale sau naturale (Retezat, Piatra Craiului, Vânători Neamț, Apuseni).⁷ Programele de ecoturism din România sunt oferite spre vânzare prin intermediul unor tur-operatori locali, care colaborează de regulă cu tur-operatori din străinătate. Unele dintre aceste produse sunt certificate și promovate de către Asociația de Ecoturism din România.

În prezent, principalele zone din România în care se concentrează programele de ecoturism sunt:

- Rezervația Biosferei Delta Dunării și Dobrogea (observarea păsărilor, plimbări cu barca);
- Parcul Național Piatra Craiului și împrejurimile acestuia (programe bazate în special pe observarea carnivorelor mari (lup, urs, râs), dar și a unor specii de plante specifice, turism ecvestru, cicloturism, drumeții montane etc.);
- Parcul Natural Munții Apuseni (speoturism, drumeții tematice, programe culturale, schi de tură, turism ecvestru, cicloturism etc.);
- alte arii naturale protejate, unele cu statut de parc național sau natural: Parcul Național Retezat - Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului, Parcul Național Munții Măcinului, Parcul Național Munții Rodnei, Parcul Național Călimani, Parcul Natural Lunca Mureșului, Parcul Natural Vânători Neamț, cu programe axate pe: turism ecvestru, cicloturism, drumeție tematică, schi de tură, observarea florei și faunei, programe culturale, expediții cu canoe etc.;
- Transilvania - zona Târnava Mare (descoperirea culturii săsești și secuiești, călărie, drumeții tematice etc.);
- Maramureș (programe de descoperire a naturii, călărie, cicloturism, descoperirea ocupațiilor și a arhitecturii tradiționale etc.);
- Bucovina (programele de observare a naturii, drumeții tematice combinate cu turismul cultural și cu turismul monahal).

O serie de administrații de parc depun eforturi serioase pentru realizarea și comercializarea unor programe turistice bazate pe natură, fie individual, fie în colaborare cu factori de interes turistic local. În acest sens, câteva exemple reprezentative sunt: Parcul Național Călimani, Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș, Parcul Național Munții Măcinului, Parcul Natural Lunca Mureșului etc.

Fluxuri de vizitatori în ariile naturale protejate

În prezent există doar estimări ale numărului de vizitatori în ariile naturale protejate, atât timp cât intrarea este gratuită în majoritatea ariilor naturale protejate din România și nu sunt implementate instrumente de monitorizare constantă a acestora.

Conform estimărilor realizate de administratorii acestora, cele 30 de arii naturale protejate majore atrag în fiecare an aproximativ 3 milioane de vizitatori. Dintre acestea se remarcă Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș și Parcul Natural Apuseni (cu câte 500.000 vizitatori), Parcurile Naturale Bucegi (350.000) și Vânători Neamț (300.000), Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului (175.000), Parcul Național Piatra Craiului (128.000), Parcul Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina și Parcul Național Cozia (câte 100.000) și Rezervația Biosferei Delta Dunării (86.585 turiști cazați, conform statisticilor oficiale) etc.

---

⁷ <http://www.fpdl.ro/public/pdfs/ecoturism.pdf> (Programul: Parteneriat pentru Dezvoltare Economică Locală, *Raport privind posibilitățile de dezvoltare a ecoturismului în zona localităților Horezu, Novaci, Polovragi, Costești, Maldărești, Vaideeni*, 2005)

Sistemul de certificare Eco-Romania

Sistemul de Certificare în Ecoturism Eco-România, dezvoltat de Asociația de Ecoturism din România, este rezultatul unui proces de 3 ani de elaborare și consultare, fiind pe deplin funcțional începând din anul 2007. Sistemul a fost dezvoltat având la bază *Programul de Acreditare în Natură și Ecoturism* (NEAP)⁸, primul sistem de acreditare în ecoturism, promovat de *Asociația de Ecoturism din Australia*⁹ și cu Nature's Best al Asociației Suedeze de Ecoturism (primul sistem de acreditare în ecoturism din emisfera nordică).

Sistemul de Certificare Eco-România se aplică pe două categorii diferite: programe de ecoturism oferite de tur-operatori sau ghizi (maxim 15 participanți) și pensiuni mici în zone rurale și naturale (maxim 25 de camere).¹⁰ Până în prezent, au fost evaluate și certificate peste 100 de pensiuni și programe ecoturistice pe întreg teritoriul țării.

Conform Asociației de Ecoturism din România (AER), *impactul economic produs de programele de ecoturism derulate de operatorii turistici membri ai asociației în țara noastră este în creștere evidentă în ultimii ani: de la aproximativ 1,6 milioane euro în 2008, la 3 milioane euro în 2014 și la peste 5 milioane în 2019. Această creștere constantă se datorează, parțial, dezvoltării rețelei de membri a AER și, în principal, atragerii unui număr mai mare de turiști.*

Sistemul de desemnare a destinațiilor ecoturistice

Conceptul de Destinație Ecoturistică a apărut pentru prima dată în cadrul variantei din 2009 a *Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului* și a fost preluat în varianta Strategiei aprobată prin Hotărâre de Guvern în anul 2019 (H.G. nr. 358/2019).

Pe baza aceluși prim document, autoritatea publică centrală pentru turism, împreună cu instituții și organizații reprezentative la nivel național (Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Institutul Național de Cercetare Dezvoltare în Turism și Asociația de Ecoturism din România), a realizat sistemul de evaluare a destinațiilor ecoturistice din România, sistem care are la bază Criteriile Globale pentru Turism Durabil (GSTC) și Standardul European de Ecoturism (EETLS). La momentul respectiv (2012), România a fost prima țară din Europa care a lansat un astfel de sistem de recunoaștere a destinațiilor ecoturistice.

Destinația turistică este definită ca arealul cu o concentrare și varietate de resurse turistice, ce dispune de o rețea de servicii generale și specifice, care contribuie la realizarea produselor turistice și care poate fi delimitat distinct ca ofertă, organizare și protecție, având o imagine de marketing unitară și coerentă.

Destinația ecoturistică este destinația turistică care întrunește, în plus și următoarele principii:

- proiectează o imagine de marketing responsabil;
- în destinație predomină afacerile cu un management durabil;
- la nivelul destinației există o susținere reală pentru comunitățile locale;
- la nivelul destinației se face conștientizarea și informarea turiștilor și a localnicilor cu privire la caracterul natural al acesteia;
- la nivelul destinației se implementează măsuri concrete de conservare a naturii.

Sursă: Hotărârea Guvernului nr. 358/2019 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019 - 2029

⁸ începând cu anul 2003 programul este cunoscut cu numele de *Eco-Certification*

⁹ în anul 2002 asociația și-a schimbat numele din Ecotourism Association of Australia în Ecotourism Australia.

¹⁰ <https://www.asociatiaaer.ro/certificare-2/>

Conform acestui sistem, pentru a obține statutul de destinație ecoturistică, o anumită zonă geografică ar trebui să îndeplinească o serie de criterii, structurate pe 5 capitole, respectiv un set de precondiții, un set de criterii prin care se demonstrează existența unui management durabil la nivelul destinației, un set de criterii ce privesc maximizarea beneficiilor sociale și economice pentru comunitățile locale și minimizarea efectelor negative asupra dezvoltării destinației, un set de criterii ce au în vedere maximizarea beneficiilor pentru patrimoniul cultural și minimizarea efectelor negative și un set de criterii ce privesc maximizarea beneficiilor pentru mediu și minimizarea efectelor negative.

Până în prezent, comisia pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România a acordat statutul de destinație ecoturistică pe o perioadă de trei ani pentru următoarele zone: Mara - Cosău - Creasta Cocoșului, județul Maramureș (evaluată în anul 2014 și reevaluată în anul 2017); Zărnești - Piatra Craiului, județul Brașov (evaluată în anul 2014); Retezat - Țara Hațegului, județul Hunedoara (evaluată în anul 2016 și reevaluată în anul 2019); Ținutul Zimbrului-Parcul Natural Vânători-Neamț, județul Neamț (evaluată în anul 2016; intenționează să depună dosarul pentru a fi reevaluată); Țara Dornelor, județul Suceava (evaluată în anul 2019).

1.2. Definirea problemelor

Lipsa unor abordări unitare de dezvoltare și promovare

O problemă importantă, cu care se confruntă industria turistică din România, o constituie lipsa cooperării și coordonării între diferiții factori implicați în dezvoltarea și promovarea produselor și destinațiilor turistice.

În cele mai multe cazuri, se constată absența unor structuri de management funcționale la nivelul destinațiilor. Până de curând, acest lucru a fost cauzat și de lipsa legislației cu privire la organizațiile de management al destinațiilor (OMD).

Acest vid legislativ a fost umplut de Legea nr. 275 din 23 noiembrie 2018 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 15/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România, în baza căreia se poate înființa un OMD. Totuși, această lege nu și-a dovedit eficiența, în baza acestui act normativ fiind înființat un singur OMD (Mangalia). Acolo unde s-au format/cristalizat anumite structuri de management la nivelul de destinație, care au preluat rolul unui OMD, acestea nu sunt oficial recunoscute și sunt, în general, subfinanțate.

În acest scop, una dintre reformele propuse în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență o constituie tocmai operaționalizarea acestor structuri. Implementarea acestei reforme constă în adoptarea unui nou cadru legislativ necesar funcționării Organizațiilor de Management al Destinației, lucru realizat prin adoptarea *OUG nr. 86/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România*, dar și dezvoltarea unor mecanisme de finanțare pentru funcționarea OMD-urilor.

Infrastructura de vizitare a ariilor naturale protejate

Ariile naturale protejate contribuie la realizarea ofertei ecoturistice a destinațiilor în măsura în care sunt amenajate pentru vizitare. Pe de altă parte, o organizare deficitară a acestor areale sensibile sau lipsa acestora le expune degradării, provocate de presiunea turistică (fluxuri continue și supradimensionate de turiști, vânători de “amintiri” turistice etc.), aducându-se astfel prejudicii, uneori ireversibile.

În perioada anterioară s-au depus eforturi pentru realizarea de infrastructură de vizitare în cadrul ariilor naturale protejate (centre de vizitare, trasee tematice, puncte de observare a animalelor etc.), totuși multe dintre aceste areale au rămas deficitare din acest punct de vedere. În perioada de programare 2014-2020, acest aspect nu a mai reprezentat o prioritate, așa cum fusese în perioada anterioară.

Managementul vizitatorilor în ariile naturale protejate¹¹

În prezent, Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP), prin structurile sale teritoriale, asigură administrarea majorității ariilor naturale protejate (conform Legii nr. 95/2016 privind înființarea Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate și pentru modificarea O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare). Printre excepții se numără parcurile naționale și parcurile naturale. Acest proces fiind încă în fază incipientă, un număr mare dintre ariile naturale protejate din România nu au planurile de management aprobate, iar multe dintre ele nu conțin un plan de management al vizitatorilor.¹²

De asemenea, ariile naturale protejate majore (parcurile naționale și naturale), chiar și cele cu structuri de management constituite de mai mult timp, nu dispun de personal suficient și adecvat pregătit pentru dezvoltarea turismului. Conform *Anexei nr. 2 din H.G. nr. 203/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora*, în cadrul structurii minime a personalului administrațiilor parcurilor naționale și parcurilor naturale nu figurează nicio persoană responsabilă cu dezvoltarea turismului/managementul vizitatorilor. Cel mai adesea acest rol este preluat de persoana responsabilă de relațiile cu comunitățile și educație ecologică.

Acces spre și în cadrul destinațiilor

În general, se constată anumite limite în privința folosirii mijloacelor de transport în comun¹³ spre și în interiorul destinațiilor ecoturistice/cu potențial de a deveni destinații ecoturistice (majoritatea ariilor naturale protejate majore):

- infrastructura de transport este învechită, iar de cele mai multe ori nu oferă facilități pentru deplasarea unor echipamente sportive (ex.: bicicletă, schiuri etc.);
- timpii de deplasare sunt tot mai mari, iar de multe ori conexiunile în interiorul destinației sunt deficitare;
- orarul mijloacelor de transport în comun este prea puțin adaptat nevoilor turiștilor;
- informațiile centralizate cu privire la posibilitățile de deplasare în interiorul destinației (inclusiv în limbi de circulație internațională) sunt puține.

De asemenea, se constată lipsa infrastructurii și a mijloacelor de transport alternativ în cadrul destinațiilor (ex.: rute de cicloturism, biciclete de închiriat, informații legate de acestea).

---

¹¹ *managementul vizitatorilor în ariile naturale protejate* se referă la gestionarea fluxurilor de vizitatori (atât vizitatori de o zi cât și turiști cazați) și se referă în mod normal atât la teritoriul ariei naturale protejate, cât și imediata sa vecinătate. Managementul vizitatorilor se concentrează asupra creării unui mecanism care să-i îndrume pe vizitatorii potriviți la locul potrivit, asigurându-le cele mai bune oportunități pentru satisfacerea dorințelor de petrecere a timpului (în aer liber), generând cel mai mic impact negativ posibil asupra naturii și comunităților locale și asigurând cele mai bune oportunități pentru afaceri turistice locale durabile (Andrei Blumer, *Managementul vizitatorilor și dezvoltarea turismului în interiorul și în jurul ariilor protejate din Republica Moldova*, 2013)

¹² situația ariilor naturale protejate cu plan de management aprobat se găsește pe pagina web a Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate (<http://anap.gov.ro/pm-aprobate-tabel-sinoptic/>)

¹³ transportul în comun reprezentând transport de persoane pe cale rutieră, feroviară sau navală pentru accesul la elemente de patrimoniu, obiective turistice, realizat cu mijloace de transport specifice fiecărui domeniu, altele decât cele personale

Patrimoniul natural și cultural

Existența unui număr mare de elemente de patrimoniu natural și varietatea și diversitatea patrimoniului cultural imobil la nivel de destinație, conservate și puse în valoare, ar constitui puncte forte pentru dezvoltarea unui produs ecoturistic competitiv și pentru oferirea unei experiențe îmbunătățite turiștilor.

Cu toate acestea, în ciuda faptului că în ultimii ani s-au depus eforturi pentru restaurarea acestora, atât prin fonduri europene, cât și prin programe naționale, încă există un număr foarte mare de obiective care au nevoie de intervenție. Potrivit analizelor care au fundamentat Strategia Națională pentru Cultură și Patrimoniul Cultural 2016-2022 (document elaborat în cursul anului 2016, pentru care nu s-a putut finaliza procesul de aprobare), doar 16% din totalul monumentelor se află în condiție medie, bună sau foarte bună, în timp ce 38% se află în stare proastă, 3% s-au prăbușit (sau sunt aproape deteriorate), iar cel mai mare procent rămâne în continuare neinventariat, din punctul de vedere al stării de conservare (43%).¹⁴ Degradarea monumentelor istorice se datorează în primul rând lipsei resurselor financiare a proprietarilor de monumente istorice care au obligația legală de a păstra monumentele istorice în stare bună de conservare și a unui regim juridic mixt care adună proprietari cu venituri diferite, în urma confiscărilor monumentelor în anii comunismului și a divizării monumentelor sau a vânzării acestora. Pentru ieșirea din această situație este necesară îmbunătățirea colaborării între autoritățile publice centrale și locale dar și îmbunătățirea mecanismelor de sancționare și control ale Ministerului Culturii și a serviciilor sale deconcentrate.

În plus, multe zone rurale deosebit de atractive din punct de vedere turistic, aflate în interiorul sau în zona limitrofă a unor arii naturale protejate se confruntă cu presiuni în privința păstrării caracterului tradițional al construcțiilor. În ultimii 30 de ani, pe fondul profundelor transformări sociale și economice, peisajele rurale și culturale au suferit daune ireversibile, în cea mai mare parte din cauza construcțiilor necontrolate, a lipsei cunoștințelor și experienței necesare la nivel regional, absența legislației adecvate sau a implementării corecte a cadrului normativ, precum și a capacității administrative limitate de redactare și aplicare a reglementărilor locale în domeniul construcțiilor și protejării peisajului cultural.¹⁵

La acestea, pe fondul industrializării anumitor procese, se adaugă pierderea anumitor activități tradiționale, a anumitor meșteșuguri (ex.: olărit, prelucrarea lânii, prelucrarea pietrei etc.), a anumitor activități agricole tradiționale (ex.: cositul manual), și în mod special a metodelor tradiționale de preparare a alimentelor, care ar putea fi introduse în anumite produse ecoturistice, contribuind astfel la creșterea experienței turiștilor.

Presiuni asupra mediului natural și cultural

Mediul natural și cultural din zonele rurale, în general, și din cadrul unor destinații cu potențial ecoturistic, în special, este supus unor presiuni din ce în ce mai mari, cele mai multe având cauze antropice. În acest sens, pot fi menționate:

- urbanizarea anumitor areale naturale, presiunile de extindere a intravilanului în zonele din imediata vecinătate sau chiar în interiorul ariilor naturale protejate, ținând spre dezvoltarea

---

¹⁴ Banca Mondială, Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030, Volumul 1, 2018, p. 70 (<http://b2b-strategy.ro/b2b/wp-content/uploads/Strategia-na%C8%9Bional%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-pentru-dezvoltarea-turismului-Volumul-1.pdf>, accesat la 29.01.2021)

¹⁵ Idem, p. 80-81

nesustenabilă a unor construcții sau chiar stațiuni turistice în aceste areale. Acest lucru având implicații directe în pierderea patrimoniului cultural material și imaterial existent.

- depozitarea și acumularea de deșeuri solide în apropierea unor zone naturale (la marginea pădurii, pe malul râului/lacului etc.), deversările de deșeuri lichide în cursurile de apă au repercusiuni asupra scăderii atractivității destinațiilor respective. La aceasta se adaugă și slaba implicare a administrațiilor locale în activități de colectare a deșeurilor și de igienizare a zonelor naturale.
- turismul necontrolat, realizat fără un management adecvat al fluxurilor de vizitatori conduce la creșterea presiunii exercitate asupra anumitor zone/obiective turistice (ex.: numărul mare de vizitatori în anumite areale fragile din punct de vedere ecologic, în anumite perioade).

Educație și conștientizare

Comunitățile din mediul rural au, în general, un grad de conștientizare scăzut a ceea ce înseamnă patrimoniu natural și cultural local, importanța acestuia în prezent dar, mai ales, pentru viitor.

De asemenea, existența unui nivel mai mare de conștientizare și apreciere din partea vizitatorilor ar fi de dorit pentru ca aceștia să dea dovadă de un grad mai mare de responsabilitate față de patrimoniul natural și cultural al destinației, pentru a se transforma în mici promotori ai acesteia și, eventual, pentru a deveni participanți activi la conservarea destinației.

Resurse umane

În privința resurselor umane, zonele rurale din România se confruntă cu o serie de probleme de ordin general, respectiv: depopularea (cauzată de ratele tot mai mari ale migrației spre mediul urban și emigrării în străinătate), populație îmbătrânită, număr mic de specialiști cu studii superioare, număr mic de muncitori calificați.

La acestea se adaugă o serie de probleme specifice. De exemplu, la nivelul ariilor naturale protejate, personalul direct responsabil cu dezvoltarea turismului este subdimensionat, cel mai des fiind însărcinat și cu o serie de alte responsabilități, ce au în vedere educația, relația cu comunitățile. De asemenea, în cele mai multe cazuri, persoanele responsabile cu turismul din cadrul ariilor naturale protejate au competențe limitate de management al vizitatorilor.

Alte probleme sunt reprezentate de lipsa personalului pregătit pentru dezvoltarea de destinații ecoturistice, numărul redus al ghizilor din ecoturism (inclusiv specializați pentru diferite grupuri țintă - ghid habitat natural, flora, fauna) sau, în multe cazuri, slaba pregătire a personalului de specialitate care lucrează în structurile de primire turistică (cazare, alimentație) din mediul rural.

Structuri și produse turistice

Capacitatea de cazare în multe zone naturale valoroase este redusă (de exemplu Parcul Național Munții Măcinului, Parcul Național Cheile Nerei Beușnița, Parcul Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina), iar de multe ori nu este adaptată acestui segment de turiști.

De asemenea, în multe zone activitățile în aer liber (cățărare, schi fond, canoeing, rafting, cicloturism etc.) sunt destul de puțin dezvoltate.

Stakeholderii din domeniu au semnalat lipsa unui sistem de stimulare a rezidenților din cadrul parcurilor sau din imediata vecinătate a acestora de a dezvolta mici afaceri și, în special, activități

și servicii turistice. De asemenea, birocrăția, taxele pentru eliberarea de autorizații, slaba transparență și abuzurile organelor de control din partea autorităților statului (de exemplu securitate alimentară), fac ca o bună parte din afacerile mici din mediul rural să dorească să lucreze la negru.

La acestea se adaugă dificultatea operatorilor turistici de mici dimensiuni din mediul rural de a obține anumite etichetări (ex.: eticheta ecologică europeană), dar și dezinteresul acestora, cauzat de neidentificarea unor beneficii potențiale pe termen scurt.

Marketing

Din păcate, la nivel național nu s-au mai realizat în ultimii ani studii/cercetări de piață, studii de segmentare a pieței, studii de imagine pe piețele țintă; studii privind tiparul și distribuția cererii, profilul consumatorului (motivație, nevoi, categorii, ce se așteaptă de la o destinație, cât sunt dispuși să plătească) etc., analize ale concurenților (produse oferite, puncte slabe, puncte forte, avantaje competitive etc.). Lipsa datelor crează dificultăți în eficientizarea procesului decizional în domeniul turismului, în general, și al ecoturismului, în special.

Același lucru se întâmplă, în mare parte și la nivel local, chiar dacă în anumite cazuri izolate au fost realizate în ultimii ani anumite monitorizări ale fluxurilor de vizitatori.

Organizațiile de management al destinațiilor lipsesc, iar acolo unde s-au cristalizat anumite structuri care coordonează activitatea de dezvoltare și promovare turistică la nivelul destinațiilor, acestea lucrează cu un buget extrem de mic. De aici rezultă un proces greoi în vederea realizării unei promovări unitare și al creării unor branduri turistice la nivelul destinațiilor.

Procesul de branding la nivelul destinațiilor este în faza de pionierat. Un rol important în procesul de marketing al destinațiilor ecoturistice din România a preluat societatea civilă, prin Asociația de Ecoturism din România, asociație care promovează un număr de 7-10 destinații ecoturistice și viitoare destinații ecoturistice prin materialele proprii și prin participarea la o serie de târguri de turism de nișă.

Finanțare

Pentru o mare parte dintre aspectele menționate mai sus, ar trebui asigurate anumite linii de finanțare pentru perioada următoare de programare. Iar în acest sens, nevoile sunt pe diverse planuri: finanțarea infrastructurii de vizitare a ariilor naturale protejate, finanțarea unor noi obiective turistice în cadrul destinațiilor, finanțarea realizării unor trasee turistice și a unor trasee cicloturistice în cadrul destinațiilor și care să facă legătura între destinații, finanțarea funcționării OMD-urilor; finanțarea unor mici afaceri în domeniul turismului în mediul rural, afaceri care să respecte principiile ecoturismului; finanțarea unor activități educative și de conștientizare, a unor activități de pregătire a resurselor umane din domeniu, finanțarea cercetărilor de piață și de monitorizare a fluxurilor turistice.

Pandemia COVID 19

La momentul în care este elaborat acest Plan de acțiune, întreaga planetă se confruntă cu pandemia provocată de virusul SARS-CoV-2. Aceste circumstanțe deosebite vor influența, cel puțin pe termen scurt, activitatea turistică internațională în majoritatea statelor lumii, lăsând urme adânci asupra obiceiurilor de călătorie pentru perioada următoare. Cu toate acestea, prezenta criză ar putea constitui o oportunitate pentru dezvoltarea sustenabilității și poate deschide porțile pentru noi segmente de piață. Spre exemplu, pe fondul recomandării de distanțare socială, oamenii vor evita,

în general, destinațiile aglomerate, orientându-se tot mai mult către destinații rurale și spre călătorii în natură.

1.3. Viziune și obiective¹⁶

VIZIUNE:

Afirmarea valorilor naturale și culturale ale României, prin crearea și promovarea unei rețele de destinații ecoturistice cu notorietate pe plan național și internațional, fapt ce va contribui la îmbunătățirea vieții comunităților locale și la conservarea resurselor naturale și culturale locale.

OBIECTIVE:

Obiectiv general:

Crearea condițiilor de dezvoltare a ecoturismului la nivelul ariilor naturale protejate și în zonele din vecinătatea acestora, prin dezvoltarea unei rețele de destinații ecoturistice recunoscute și prin realizarea de produse ecoturistice competitive pe plan național și internațional.

Obiective strategice

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului se structurează pe un set de domenii prioritare, la nivelul cărora s-au trasat obiectivele strategice.

Domeniul A - CADRUL INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV

1. Crearea cadrului de cooperare inter-instituțională pentru creșterea numărului de parteneriate în domeniul ecoturismului, la nivel local, regional și național;
2. Crearea cadrului necesar pentru recunoașterea la nivel național și internațional a Criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România;
3. Întărirea capacității administrative a instituțiilor pentru implementarea politicilor și programelor de dezvoltare a ecoturismului.

Domeniul B - INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

1. Crearea instrumentelor pentru dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul destinațiilor care să permită lărgirea gamei de servicii oferite, fără un impact negativ asupra mediului.
2. Crearea instrumentelor pentru protejarea și menținerea arhitecturii tradiționale și pentru limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic¹⁷

Domeniul C - EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENTIZARE

1. Creșterea nivelului de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităților locale și a vizitatorilor pe de o parte, dar și în rândul administrațiilor publice centrale și locale, ONG-urilor, instituțiilor de

---

¹⁶ așa cum apar în H.G. nr. 358/2019 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019 - 2029

¹⁷ în cadrul acestui document, prin destinație cu potențial ecoturistic se înțelege o destinație turistică în care să existe o arie naturală protejată și care are potențial să intre în cadrul rețelei de destinații ecoturistice

învățământ, altor instituții și organizații pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare, implicare în activitățile specifice ecoturismului

Domeniul D - DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

1. Îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională, precum și dezvoltarea organizațională, profesională și a carierei pentru personalul implicat în activitățile de ecoturism din cadrul ariilor naturale protejate și a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism

Domeniul E - DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTAREA LOCALĂ

1. Dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizată de comunitățile locale din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic
2. Îmbunătățirea cadrului legal propice activităților din sfera ecoturismului pentru micii întreprinzători locali

Domeniul F - CONSERVAREA NATURII ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

1. Participarea activă la conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității
2. Aplicarea acțiunilor de protecție a mediului și dezvoltare durabilă la nivelul destinațiilor ecoturistice sau cu potențial ecoturistic
3. Identificarea unor instrumente pentru transportul turistic durabil în interiorul și către destinație

Domeniul G - MARKETING

1. Intensificarea activității de cercetare de piață și de monitorizare a fluxurilor turistice, în scopul fundamentării deciziilor viitoare de dezvoltare
2. Îmbunătățirea calității experienței ecoturistice
3. Realizarea unor branduri locale pentru destinațiile ecoturistice, înglobate într-un brand ecoturistic național¹⁸
4. Promovarea produsului ecoturistic la nivel național și internațional

---

¹⁸ Se propune schimbarea obiectivului în: *Realizarea unor branduri locale pentru destinațiile ecoturistice, sub umbrela brandului turistic național*

CAPITOLUL II

ACȚIUNI STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA ECOTURISMULUI ÎN ROMÂNIA

Domeniul A. CADRU INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV

Obiectivul nr. A.1. Crearea cadrului de cooperare inter-instituțională pentru creșterea numărului de parteneriate la nivel local, regional și național

Acțiunea nr. A.1.1. Stabilirea cadrului de cooperare la nivel național pentru implementarea Strategiei Naționale de Ecoturism

Se are în vedere:

- a) reluarea activității Grupului Interministerial de dezvoltare a ecoturismului în România (GI).¹⁹ Grupul Interministerial va avea caracter director în implementarea Strategiei Naționale de Ecoturism, dar și a altor aspecte ce țin de dezvoltarea ecoturismului în România (inclusiv corelarea cu activitatea grupului de lucru pe turism durabil al Convenției Carpatice și cu Strategia pentru dezvoltarea turismului balnear);
- b) înființarea Consiliului Național al Ecoturismului²⁰ (CNE). CNE va fi format din membrii GI și din reprezentanți ai destinațiilor ecoturistice desemnate și va avea caracter consultativ în implementarea Strategiei Naționale de Ecoturism, dar și a altor aspecte ce țin de dezvoltarea ecoturismului în România. De asemenea, poate funcționa ca o platformă națională pentru formularea politicilor, schimb de experiențe și bune practici.

Acțiunea nr. A.1.2. Înființarea, recunoașterea și sprijinirea unor structuri de management la nivelul destinațiilor ecoturistice

La nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic vor fi create structuri de management, care vor coordona activitatea turistică a destinației, cu accent pe ecoturism. Aceste structuri vor realiza legătura între reprezentanți ai autorităților publice locale din cadrul destinațiilor, operatori privați care desfășoară activitate de turism (unități de cazare, restaurante, firme care asigură transportul turistic, agenții de turism etc.), administratorii ariilor naturale protejate, ONG-uri ce activează la nivel local. Acestea pot fi organizații de management al destinației (OMD-uri) de sine stătătoare, înființate conform legislației în vigoare sau alte tipuri de entități care deja administrează destinațiile ecoturistice certificate sau în curs de certificare. În cazul în care există un OMD județean sau regional care acoperă destinația ecoturistică, structurile de management ale destinațiilor ecoturistice și ale OMD-ului vor colabora pentru implementarea planului de lucru specific destinației de ecoturism.

Structura de management a destinației ecoturistice/OMD-ul destinației ecoturistice va avea rolul de:

- realizare a politicii de dezvoltare turistică pe principii durabile a zonei și urmărirea implementării politicii;
- coordonare a procesului de evaluare a zonei ca destinație ecoturistică de către ministerul responsabil cu dezvoltarea turismului;
- sprijinire a realizării unor servicii și a unor pachete turistice la nivelul destinației;
- monitorizare și îmbunătățire a calității produselor turistice;
- identificare de surse de finanțare;
- creare a unor alianțe strategice și de încurajare a dialogului dintre sectoarele public și privat și administratorii ariilor naturale protejate;
- gestionare a activităților de promovare a zonei, inclusiv realizarea unui brand al destinației.

Sub-acțiunile avute în vedere sunt:

¹⁹ înființat prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului nr. 56 din 14.01.2011

²⁰ una din recomandările OMT cu ocazia Anului Internațional al Ecoturismului (2002)

- a) înființarea de OMD-uri/structuri de management la nivelul destinațiilor (ecoturistice și în curs de desemnare) și recunoașterea lor de către partenerii locali și naționali (ex. MAT);
- b) sprijinirea acestor OMD-uri/structuri de management, prin finanțarea unor activități de promovare, comunicare, digitizare, creșterea capacității resurselor umane atrase etc.

Acțiunea nr. A.1.3. Înființarea unei rețele integrate alcătuită din structurile de management create la nivelul destinațiilor ecoturistice

Rețeaua turistică integrată va funcționa sub forma unui sistem de networking²¹ în care OMD-urile/echipele de management create la nivelul destinațiilor ecoturistice vor fi interconectate sub forma unei platforme de comunicare. Această rețea va reprezenta un parteneriat strategic între structurile de management create la nivelul destinațiilor, va servi ca mijloc de schimb de informații privind diferite oportunități de dezvoltare a ecoturismului în România, va avea un rol puternic de coordonare a activităților referitoare la promovarea destinațiilor ecoturistice, în reprezentarea la nivel național a intereselor diverselor structuri de management etc.

Acțiunea nr. A.1.4. Înființarea și sprijinirea asociațiilor locale

Pe plan local, la nivelul comunităților locale, trebuie încurajată dezvoltarea unei economii autentice, cu sprijinirea activităților tradiționale. Se are în vedere încurajarea asocierii operatorilor din ecoturism (rețea locală de ecoturism), dar și a micilor meșteșugari și a producătorilor agricoli în vederea obținerii unor produse calitative și pentru facilitarea accesului produselor pe piața locală (către furnizorii de servicii turistice și către turiști) și comercializarea produselor cu marca destinației pentru promovarea lor în afara acestui areal.

Subacțiuni:

- a) înființarea unor rețele locale de servicii ecoturistice și încurajarea lor în a se constitui în asociații locale de ecoturism (asociații ale operatorilor din ecoturism);
- b) înființarea asociațiilor/grupurilor de meșteșugari și producători locali;
- c) sprijinirea grupurilor de meșteșugari/producători locali în vederea comercializării produselor în cadrul structurilor turistice și în vederea certificării acestora.

Obiectivul nr. A.2. Crearea cadrului necesar pentru recunoașterea la nivel național și internațional a Criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România

Acțiunea nr. A.2.1. Recunoașterea la nivel național și internațional a conceptului de destinație de ecoturism și a criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice

Conceptul de Destinație Ecoturistică a fost dezvoltat de autoritatea publică centrală responsabilă cu dezvoltarea turismului împreună cu instituții și organizații reprezentative la nivel național, în cadrul Grupului de lucru interministerial pentru dezvoltarea ecoturismului în România, în perioada 2011-2012.

Se are în vedere:

- a) creșterea vizibilității sistemului de desemnare a destinațiilor ecoturistice și transparentizarea procesului (realizarea unei secțiuni distincte în cadrul site-ului web al ministerului responsabil cu dezvoltarea turismului și actualizarea periodică a informației);
- b) revizuirea periodică/ori de câte ori este nevoie a criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice;
- c) recunoașterea criteriilor de desemnare a destinațiilor ecoturistice la nivel internațional, de către Consiliul Global de Turism Durabil (GSTC - engl. Global Sustainable Tourism Council);
- d) comunicarea conceptului la nivel internațional pentru agrearea conceptului de destinație ecoturistică, inclusiv participarea la activitățile Ariei Prioritare 3 a Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării - „Cultură, turism și contacte directe între oameni”,

²¹ rețea între structurile de management create

pentru întărirea cooperării, schimbului de informații și bune practici în domeniul ecoturismului.

Acțiunea nr. A.2.2. Consilierea, evaluarea și desemnarea oficială a altor destinații ecoturistice, dar și reevaluarea periodică a celor deja desemnate, conform criteriilor stabilite

În funcție de setul de criterii definit, autoritatea publică centrală responsabilă cu dezvoltarea turismului va asigura logistica pentru consilierea, evaluarea și declararea acestora. De asemenea, destinațiile ecoturistice desemnate vor fi reevaluate periodic pentru a verifica respectarea angajamentelor asumate.

- a) consilierea actorilor locali în vederea dezvoltării de destinații ecoturistice;
- b) evaluarea și desemnarea unor viitoare destinații ecoturistice;
- c) reevaluarea periodică a destinațiilor ecoturistice desemnate.

Obiectivul A.3. Întărirea capacității administrative a instituțiilor pentru implementarea politicilor și programelor de dezvoltare a ecoturismului

Acțiunea nr. A.3.1. Creșterea rolului pe care administratorii ariilor naturale protejate îl joacă la nivel local și în susținerea activităților ecoturistice

Ariile naturale protejate joacă/vor juca un rol determinant în cadrul destinațiilor ecoturistice. Pentru ca acest rol să fie transpus în practică trebuie realizate următoarele:

- a) accelerarea elaborării, aprobării și operaționalizării planurilor de management ale ariilor naturale protejate, cu măsuri aferente de management al vizitatorilor și de dezvoltare durabilă/comunitară;
- b) consultarea și cooptarea administratorilor ariilor naturale protejate în elaborarea politicii locale și regionale de turism;
- c) integrarea ecoturismului și a conceptului de destinație ecoturistică în cadrul politicilor Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate (ANANP);
- d) modificarea *Anexei nr. 2 din H.G. nr. 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora*, în sensul introducerii în cadrul *structurii minime a personalului administrațiilor parcurilor naționale și parcurilor naturale* a unui responsabil turism cu atribuții în managementul vizitatorilor.

Acțiunea nr. A.3.2. Realizarea unor strategii de dezvoltare a turismului, centrate pe ecoturism, la nivelul destinațiilor ecoturistice și integrarea acțiunilor strategice ale destinațiilor în cadrul strategiilor de dezvoltare județeană și locală și în cadrul strategiei GAL

În cadrul acestei acțiuni se urmărește:

- a) realizarea strategiilor de dezvoltare a turismului, centrate pe ecoturism, pentru destinațiile ecoturistice și unor planuri anuale de acțiune, bazate pe rezultatele studiilor de monitorizare. Pentru acțiunile derulate în cadrul ariilor naturale protejate, se va ține cont de prevederile planurilor de management ale acestora.
- b) corelarea strategiilor GAL, strategiilor de dezvoltare regională, județeană și locală cu strategiile de dezvoltare a turismului, realizate la nivelul destinațiilor ecoturistice.

Domeniul B. INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

Obiectivul nr. B.1. Crearea instrumentelor pentru dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul destinațiilor care să permită lărgirea gamei de servicii oferite, fără un impact negativ asupra mediului

Acțiunea nr. B.1.1. Realizarea infrastructurii și facilităților de vizitare și informare la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic

În procesul de amenajare a acestor destinații, ariile naturale protejate joacă un rol deosebit de important. Având în vedere caracterul fragil al acestora, dezvoltarea ecoturismului se va face prin realizarea unor facilități minime și cu perturbarea limitată a mediului, respectând specificul local și limitele până la care se poate interveni la nivelul fiecărui areal în funcție de zonarea internă și de zonarea turistică.

Infrastructura de vizitare și informare trebuie să fie preponderent simplă, cu respectarea necesităților de bază, a minimumului de confort și siguranță. În proiectarea infrastructurii trebuie să se țină cont de contextul local, mai degrabă decât de promovarea unor soluții generale. Astfel, sunt avute în vedere operaționalizarea unei/unor linii de finanțare în cadrul programelor naționale și/sau europene de finanțare, pentru:

- a) Amenajarea și funcționarea centrelor de vizitare realizate de administratorii de arii naturale protejate sau de alte instituții și organizații. Aceste facilități sunt, în general, prevăzute cu săli de prezentare și interpretare a diferitelor teme din aria naturală protejată și din zona întregii destinații, dar și cu spații dedicate de activități cu caracter socio-cultural deschise către comunitățile locale. Tot aici trebuie organizată gruparea vizitatorilor, contactul cu ghizii de teren, încasarea taxelor de vizitare, precum și comerțul specific turistic cu hărți, broșuri, albume, suveniruri etc. În procesul de amenajare a acestor structuri trebuie avut în vedere furnizarea de servicii pentru o gamă cât mai largă de vizitatori, inclusiv pentru turiștii cu nevoi speciale, precum și găsirea unor soluții cu consum minim de energie. Se recomandă realizarea de construcții de mici dimensiuni, ușor de întreținut, ușor accesibile și dotate cu un număr suficient de locuri de parcare;
- b) Amenajarea unor puncte de informare în locurile principale de acces în zonă și operaționalizarea centrelor locale de informare și promovare turistică existente (personal aferent și buget) și integrarea lor cu centrele de vizitare, cât și în cadrul unei rețele județene/regionale de centre de informare. Va fi folosită tehnologia digitală și serviciile moderne (hotspot-uri, hub-uri de comunicare).
- c) Realizarea/refacerea traseelor turistice și realizarea de trasee speciale (tematice de interpretare, ecvestre²², de biciclete, de schi fond și schi de tură, punți suspendate, alergare montană, via ferrata, parcursurile de aventură și rafting etc.) - cu locuri de popas, panouri informative și de interpretare, semne de orientare, puncte de belvedere, observatoare faună sălbatică (dacă este cazul);
- d) Amenajarea unor locuri de campare - cu delimitarea zonelor, panouri informative și de avertizare, vetre pentru foc (după caz, în funcție de planul de management al vizitatorilor), toalete ecologice;
- e) Amenajarea/refacerea unor refugii montane și a unor cabane turistice - acolo unde lungimea traseelor turistice impune acest lucru;
- f) Amenajarea unor parcări în apropierea locurilor de acces în aria naturală protejată și la alte obiective turistice - cu toalete ecologice, sistem de management al deșeurilor, panouri informative și de avertizare;
- g) Realizarea unui sistem unitar de semnalizare în interiorul destinației (ex. același tip de panou utilizat, același tip de săgeată etc.), corelat cu regulamentul local de publicitate.

²² în funcție de impactul pe care turismul ecvestru îl are asupra habitatelor și asupra vizitatorilor necălare, aceste trasee se pot suprapune sau nu cu celelalte categorii de trasee.

Vor avea prioritate investițiile în arii naturale protejate care dețin elemente de patrimoniu unice/autentice, care au capacitatea de a contribui la formarea unor produse ecoturistice atractive și competitive pe piața ecoturistică globală.

Acțiunea nr. B.1.2. Dezvoltarea unei rețele de trasee turistice și cicloturistice la nivel național

În cadrul acestei acțiuni sunt avute în vedere:

- a) Realizarea cadrului legal pentru omologarea traseelor turistice, inclusiv pentru cele care nu sunt în zonele montane;
- b) Operaționalizarea unui program/linii de finanțare pentru:
  - o Crearea, monitorizarea și întreținerea infrastructurii dedicate cicloturismului atât pentru traseele europene EuroVelo 6 și 13, cât și pentru rețeaua națională și regională;
  - o Crearea, monitorizarea și întreținerea rutelor pedestre europene pe teritoriul României (E3 și E8), a rutelor pedestre naționale și a altor rute tematice de lungă distanță, la nivel național și regional.

Acțiunea nr. B.1.3. Valorificarea unor puncte de interes turistic la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic

Amenajarea de puncte de interes turistic (obiective turistice naturale sau culturale), de preferință în zonele de dezvoltare a activităților turistice, unde, prin realizarea unor investiții în acord cu necesitățile de protecție a mediului, să canalizeze fluxul acestora, să limiteze impactul lor asupra ecosistemelor naturale fragile din vecinătate.

Sunt avute în vedere operaționalizarea unei/unor linii de finanțare în cadrul programelor naționale și/sau europene de finanțare, pentru:

- a) amenajarea unor obiective naturale din interiorul destinațiilor ecoturistice și a destinațiilor cu potențial ecoturistic (ex. peșteri cu potențial turistic etc.);
- b) reabilitarea/restaurarea/conservarea/consolidarea/reconstrucția/valorificarea unor monumente culturale cu valoare turistică ridicată, situate în cadrul destinațiilor ecoturistice și a destinațiilor cu potențial ecoturistic.

Ar trebui să existe o prioritizare a investițiilor în funcție de valoarea obiectivelor de patrimoniu natural și cultural, dar și în funcție de potențialul destinației de a atrage fluxurile dorite de turiști, în vederea creării unor produse (eco)turistice competitive.

Acțiunea nr. B.1.4. Sprijinirea inițiativelor de dezvoltare de muzee, colecții etnografice în cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic

Se are în vedere:

a) sprijinirea (fonduri publice de la bugetele naționale și locale, fonduri europene) inițiativelor de dezvoltare a muzeelor/colecțiilor etnografice existente și sprijin pentru realizarea unor noi astfel de instituții muzeale în cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic.

Și în acest caz, la fel ca mai sus, ar trebui să existe o prioritizare a investițiilor în funcție de valoarea cultural-istorică a obiectivelor de patrimoniu și în funcție de specificul și potențialul destinației;

b) inventarierea și crearea unei rețele de sate ecomuzeu pentru punerea în valoare a patrimoniului cultural material și imaterial.

Acțiunea nr. B.1.5. Ecologizarea și reabilitarea peisagistică a zonelor cu impact estetic negativ din cadrul destinațiilor

Aspectul general este foarte important la nivelul unor astfel de destinații turistice care au intrat pe o traiectorie de dezvoltare durabilă. În acest sens, se are în vedere eliminarea zonelor cu impact estetic negativ prin ecologizarea, eliminarea structurilor abandonate și reabilitarea peisagistică a acestor areale, ecologizarea râurilor, lacurilor, zonelor intens poluate cu deșeuri (în special cu PET-

uri). Propunem instituirea unui program/linii de finanțare în cadrul programelor naționale și/sau europene.

Obiectivul nr. B.2. Crearea instrumentelor pentru protejarea și menținerea arhitecturii tradiționale și limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor ecoturistice

Acțiunea nr. B.2.1. Actualizarea/realizarea documentațiilor de urbanism la nivelul unităților administrativ-teritoriale incluse în cadrul destinațiilor ecoturistice

Se are în vedere:

- a) actualizarea/realizarea PUG-urilor la nivelul unităților administrativ-teritoriale incluse în cadrul destinațiilor ecoturistice și a celor cu potențial ecoturistic. În acest proces, vor fi avute în vedere principiile dezvoltării durabile, se va acorda o atenție specială protecției peisajelor culturale și se va ține cont de suprapunerile cu ariile naturale protejate;
- b) actualizarea/realizarea regulamentelor locale de urbanism/documentații de urbanism prin care se vor detalia un set de reguli privind tipul de materiale, tehnici tradiționale de construcție și aspectul general al clădirilor construite în conformitate cu patrimoniul natural și cultural local, cu respectarea peisajului specific destinației.

Acțiunea nr. B.2.2. Implementarea unor soluții pentru menținerea arhitecturii tradiționale

Se are în vedere încurajarea populației locale și a investitorilor din turism pentru folosirea unor soluții arhitecturale cu impact vizual minim și impact minim asupra mediului, se poate face prin următoarele măsuri:

- realizarea unor ghiduri locale de urbanism pentru diferite destinații, privind tehnicile și materialele tradiționale de construcție care pot fi utilizate în lucrările de restaurare și întreținere a clădirilor cu arhitectură vernaculară/de încadrare a noilor construcții în specificul local. Un astfel de ghid ar putea sta la baza întocmirii regulamentelor locale de urbanism la nivelul unităților administrativ-teritoriale din cadrul destinațiilor ecoturistice;
- elaborarea unor ghiduri de arhitectură specifică destinațiilor, prin intermediul acestora putând fi create un număr de modele de construcții cu specific local. Cei care doresc pe viitor să construiască pot opta voluntar pentru unul dintre acestea modele, totodată beneficiind de un cost al proiectării mult mai redus;
- realizarea unui ghid de bune practici în privința construirii de clădiri ecologice și realizării lucrărilor de reparații asupra infrastructurii turistice, având în vedere un impact minim asupra peisajului cultural al destinației, managementului deșeurilor și conservării energiei. Se va recomanda folosirea materialelor tradiționale și ecologice (în special lemnul) și vor fi subliniate beneficiile aduse de folosirea noilor tehnologii (becuri economice, colectare selectivă a deșeurilor, senzori de mișcare, dușuri cu regulatori de presiune etc.), care permit importante economii de resurse naturale și monetare.

Domeniul C. EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE

Obiectivul nr. C.1. Creșterea nivelului de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităților locale și a vizitatorilor pe de o parte, dar și în rândul administrațiilor publice centrale și locale, ONG-urilor, instituțiilor de învățământ, altor instituții și organizații pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare, implicare în activitățile specifice ecoturismului

Acțiunea nr. C.1.1. Conștientizarea și educarea comunităților locale (rezidenți, autorități și administrații locale, întreprinzători/operatori locali de turism) asupra valorilor naturale și culturale locale, cât și a importanței conservării lor

Acțiunea este construită pe diferite paliere, și anume: oferirea de consiliere comunităților locale, stimularea inițiativelor locale, informare și comunicare.

- a) consilierea comunităților din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic pe probleme diverse (de exemplu importanța constituirii ariilor naturale protejate, importanța conservării siturilor culturale, a arhitecturii locale, a meșteșugurilor, tradițiilor și obiceiurilor, agricultură ecologică, implicare în co-gestionarea resurselor naturale și culturale, utilizarea durabilă a resurselor locale, oportunitatea dezvoltării ecoturismului pentru viața comunității, planificarea micilor afaceri, crearea unor produse regionale de ecoturism, produse și servicii ecoturistice cerute de tur-operatorii naționali și internaționali, oportunitățile oferite de aderarea la un model de bune practici în ecoturism, strategii de promovare și marketing, comunicare cu turiștii, norme de igienă, posibilități de finanțare). În acest sens, sunt avute în vedere: organizarea de întâlniri pentru dezbaterile principalelor probleme cu care se confruntă comunitățile locale și educarea acestora în aspectele mai sus menționate (aceste dezbateri pot avea loc în cadrul centrelor de vizitare sau în școli); organizarea de vizite de studiu în cadrul destinațiilor ecoturistice și în cele în curs de dezvoltare.
- b) crearea unor programe de voluntariat pentru derularea de activități de conștientizare, educație, dar și a altor activități de dezvoltare durabilă, conservare etc. Voluntarii vor fi implicați activ în activitățile ariilor naturale protejate (amenajări și reparații trasee turistice, ecologizarea zonelor limitrofe traseelor turistice, a locurilor de campare și a zonelor riverane localităților, inventarieri de floră și faună, refacerea infrastructurii de vizitare, dezvoltarea de programe educaționale, recreative, artistice etc.).
- c) crearea și distribuirea de buletine informative periodice, materialele educative (pliante, broșuri și alte materiale) ce conțin informații privind protecția naturii și dezvoltarea ecoturismului;
- d) dezvoltarea și implementarea de activități și evenimente diverse în cadrul comunității (de exemplu serbări, ateliere de lucru, concursuri între comunitățile locale din apropierea ariilor naturale protejate pe teme legate de biodiversitate, conservarea tradițiilor și meșteșugurilor locale, natură).

Acțiunea nr. C.1.2. Implicarea instituțiilor de învățământ în activități de educare și conștientizare a comunităților locale

Această acțiune vizează implicarea instituțiilor de învățământ în acțiunea de conștientizare a tinerei generații cu privire la descoperirea naturii, protecția mediului și dezvoltarea ecoturismului și presupune următoarele:

- a) includerea principiilor de protecție a mediului și ecoturism în programa școlară - realizarea unei curricule deschise și preluarea acesteia la nivelul instituțiilor de învățământ din zonele ariilor naturale protejate și în arealul limitrof acestora.
- b) dezvoltarea/promovarea/susținerea unor activități extracurriculare cu accent pe protecția mediului și ecoturism.
  - susținerea Cluburilor Ecologice din școli, care vor promova în rândul elevilor conservarea resurselor naturale și principiile dezvoltării durabile, inclusiv ecoturism;
  - organizarea unor vizite/excursii tematice pentru cunoașterea patrimoniului natural și cultural din localitatea/destinația în care este situată școala;
  - organizarea de concursuri periodice pentru elevi pe diferite secțiuni (literatură, pictură, fotografie, orientare turistică, meșteșugărit, dansuri tradiționale) și jocuri educaționale pentru elevii din comunitățile aflate în vecinătatea sau pe raza ariilor naturale protejate, pe tema ecologiei și ecoturismului;
  - organizarea de ieșiri pe teren sub îndrumarea rangerilor/reprezentanților ariilor naturale protejate pentru deprinderea unor abilități și competențe specifice legate de

conservarea resurselor naturale, dar și de dezvoltarea capacității antreprenoriale a tinerilor pentru dezvoltarea de idei de afaceri verzi pentru zona în care trăiesc, urmărind principiile dezvoltării durabile;

- organizarea unor campanii de conștientizare în zona ariilor naturale protejate, cartarea, monitorizarea anumitor zone și emiterea unor solicitări către autorități pentru ecologizare (Patrula Curățeniei);
- programe de mobilități cu alte instituții școlare din Uniunea Europeană pentru schimb de bune practici.

Pot fi dezvoltate o serie de proiecte în parteneriat cu administratorii ariilor naturale protejate și din vecinătate, cu autoritățile publice locale, cu instituțiile culturale, cu ONG-uri etc.

Acțiunea nr. C.1.3. Conștientizarea și educarea vizitatorilor asupra principiilor ecoturismului și a protecției mediului

Se va face conștientizarea și educarea vizitatorilor, prin:

- promovarea regulamentelor ariilor naturale protejate, precum și a regulilor specifice pentru protecția fiecărui obiectiv turistic, prin realizarea de materiale informative și de avertizare (panouri, hărți, afișe ilustrate, pliante);
- realizarea și promovarea unor Ghiduri de Comportament, Coduri de Conduită a vizitatorilor în ariile naturale protejate.

Acțiunea nr. C.1.4. Încurajarea dezvoltării de rețele locale de servicii și produse turistice cu responsabilitate ridicată față de mediul natural și social

Întreprinderile din turism sunt deseori observatori pasivi în procesul stabilirii politicilor de dezvoltare a turismului. Buna guvernare înseamnă să ofere societății și sectorului privat oportunitatea de a participa în procesul de creare a politicii, dar și în activități de protejare a naturii și culturii.

Se are în vedere încurajarea dezvoltării de rețele locale de servicii și produse turistice cu responsabilitate ridicată față de mediul natural și social, recunoscute pe baza unui sistem de certificare națională sau locală.

Domeniul D. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Obiectivul nr. D.1. Îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională, precum și dezvoltarea organizațională, profesională și a carierei pentru personalul implicat în activitățile de ecoturism din cadrul ariilor naturale protejate și a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism

Acțiunea nr. D.1.1. Crearea unor programe de pregătire pentru ghizi specializați pentru activități specifice ecoturismului

Ecoturismul depinde, în bună parte, de serviciile de interpretare oferite de ghizi. Acestea reprezintă interfața între aria naturală protejată și vizitatori. În plus, piața de ecoturism include un segment de turiști cu un nivel înalt al cunoștințelor pentru care interpretarea de bază nu este suficientă.

Se propune:

- a) crearea unor module de pregătire pentru ghidul de turism, pentru activități specifice ecoturismului. Acestea vor cuprinde aspecte specifice privind: concepte și principii de bază în ecoturism, tehnici de interpretare și prezentare în ecoturism, ecologie și conservare, identificarea plantelor și animalelor, aspecte de geologie și geomorfologie, pregătirea și

- derularea unui tur de tip eco, responsabilitățile ghidului de turism, aptitudini de comunicare, aspecte privind siguranța turiștilor;
- b) elaborarea standardului ocupațional pentru specializarea ghid habitat natural, floră, faună și ulterior verificarea profesională, avizarea, validarea sectorială și aprobarea acestuia, în conformitate cu legislația în vigoare;²³
  - c) organizarea unor programe de formare pentru specializarea ghid habitat natural, floră, faună și pentru alte specializări (ghid turism speologic, ghid ecvestru etc.).

Acțiunea nr. D.1.2. Pregătirea profesională a personalului implicat în administrarea ariilor naturale protejate pentru managementul vizitatorilor și derularea de activități specifice ecoturismului și turismului durabil

Pregătirea profesională este o investiție vitală pentru personal, iar ea trebuie planificată strategic pentru a oferi o experiență de învățare semnificativă angajaților. Pregătirea profesională ar trebui să se concentreze pe dezvoltarea competențelor fundamentale ale fiecărui individ, pentru ca el să-și poată îndeplini sarcinile ce îi revin la cele mai înalte standarde.

- a) realizarea și implementarea unor module de pregătire profesională în managementul vizitatorilor și ecoturism, adaptate cerințelor fiecărei categorii de personal al ariilor naturale protejate (directori, rangeri, personalul responsabil cu conștientizarea publică, relațiile cu comunitățile, educație ecologică și turism, personalul centrelor de vizitare etc.);²⁴
- b) organizarea de grupuri de lucru și ateliere de lucru pe tematici specifice legate de managementul și administrarea ariilor naturale protejate și a vizitatorilor, cu implicarea factorilor interesați relevanți;
- c) realizarea de schimburi de experiență naționale și internaționale pentru angajații ariilor naturale protejate pe diverse domenii de activitate (biodiversitate, monitorizare, relații cu comunitățile locale, conștientizare publică);
- d) dezvoltarea unor programe de mentorat pe subiecte ce țin de ecoturism, a unor burse de studii.

Acțiunea nr. D.1.3. Formarea de specialiști în managementul destinației (eco)turistice

Dezvoltarea unor destinații ecoturistice reprezintă unul din obiectivele prioritare ale strategiei de ecoturism. Recunoașterea lor la nivel național și internațional depinde de existența unei resurse umane capabilă să le gestioneze, să le dezvolte și să le mențină sustenabile. Se are în vedere crearea și implementarea unui program de pregătire care să se adreseze personalului OMD/structurilor de management al destinațiilor turistice, în general, și al destinațiilor ecoturistice, în mod particular. În acest sens, vor dobândi și abilități și competențe necesare în managementul destinației turistice (de exemplu: organizare, marketing, planificare, management teritorial, antreprenoriat), abilități și competențe utile și în cazul particular al destinației ecoturistice.

Se are în vedere organizarea de programe de instruire și cursuri de formare profesională adaptate pentru viitorii specialiști în managementul destinației ecoturistice, oferirea unor burse de studii, efectuarea unor vizite în străinătate, crearea unei rețele de schimb de informații la nivel național a specialistilor în managementul destinațiilor ecoturistice.

²³ această ocupație este inclusă în COR, dar nu există Standard Ocupațional elaborat

²⁴ vor fi avute în vedere:

- a) pregătirea directorilor de parc și a custozilor ariilor protejate pe teme specifice: managementul ariilor naturale protejate, managementul vizitatorilor, legislație, planificare financiară și abilități de afaceri, soluționarea conflictelor etc.
- b) pregătirea personalului responsabil cu conștientizarea publică, relațiile cu comunitățile, educație ecologică și turism pe teme specifice: abilități de comunicare, relații cu vizitatorii și comunitatea, marketing și promovare, educație de mediu, cercetare și monitorizare ecologică, interpretarea valorilor rezervației, legislație, biodiversitate, turism durabil, dezvoltare durabilă etc.
- c) pregătirea rangerilor pentru derularea de activități specifice ecoturismului.
- d) pregătirea personalului din centrele de vizitare pentru a obține competențe necesare în informarea turistică eficientă, cercetare și statistică în turism, planificarea și dezvoltarea turismului sustenabil, marketing etc.

Acțiunea nr. D.1.4. Pregătirea profesională a personalului din cadrul Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică/Centrelor Locale de Informare și Promovare Turistică

Centrele Naționale de Informare și Promovare Turistică/Centrelor Locale de Informare și Promovare Turistică construite în mare parte în perioada anterioară de programare (2007-2014) își îndeplinesc doar în mică parte rolul pentru care au fost creat, iar acest lucru se întâmplă și din cauza absenței personalului pregătit corespunzător.

Acțiunea vizează crearea unor programe de pregătire pentru managerii/personalul centrelor de informare turistică, derularea unor cursuri pe baza acestor programe, legarea acestor centre într-o rețea națională, care să facă schimb de informații, bune practici, să se inspire unii de la alții.

Acțiunea nr. D.1.5. Pregătirea profesională a resurselor umane din sectorul privat, din domeniul ecoturismului

Resursele umane care desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism necesită pregătire profesională pentru dobândirea de cunoștințe, abilități, calificări în diferite domenii, în funcție de specificul activității pe care o desfășoară. În acest sens sunt propuse următoarele sub-acțiuni:

- a) crearea unor pachete educaționale, informaționale și de pregătire inovative pentru administratorii/proprietarii care oferă servicii ecoturistice. Aceste programe de pregătire vor cuprinde aspecte privind: analize de marketing și previziune, dezvoltarea produsului turistic, managementul afacerilor mici, planificarea afacerii, surse de finanțare și criterii de finanțare, aplicare pentru obținerea de credite, îndeplinirea criteriilor de acreditare, clasificare, modele de inovare în crearea afacerilor verzi etc., și vor putea fi implementate în cooperare cu specialiștii în educația de mediu și ecoturism prin organizarea de seminarii de orientare și sprijin²⁵.
- b) organizarea unor sesiuni de training/cursuri de pregătire pentru:
  - o bucătari - prepararea de produse tradiționale și hrană naturală, posibilitatea deschiderii unor Puncte Gastronomice Locale;
  - o cameriste - utilizarea produselor biodegradabile, curățarea eficientă a unei camere, a băilor și a spațiilor comune, astfel încât consumul de apă, detergenți, energie să fie minim;
  - o meșteșugari - în vederea învățării unor meșteșuguri practice și de artizanat (tâmplărie, dulgherie, zidărie, fierărie etc.) și pentru a deveni antreprenori;
  - o producători locali - consiliere, informare și sprijin pentru înregistrarea de produse specifice locale de brand.

Acțiunea nr. D.1.6. Constituirea unui corp al formatorilor în ecoturism

²⁵ Un exemplu ar fi crearea unui pachet de pregătire în patru pași:

Modulul 1: *Start up în ecoturism!* - se adresează tuturor întreprinzătorilor din sectorul ecoturistic. Obiectivul este de a informa participanții cu privire la ceea ce reprezintă ecoturismul. În funcție de situație, primul modul poate fi prezentat în diferite formate (seminarii, CD ROM interactiv sau module on-line, broșuri).

Modulul 2: *Cum dezvolt o afacere de ecoturism?* - oferă informații mai aprofundate cu privire la conceptul de ecoturism și implementarea sa. Acest curs este deschis tuturor companiilor care doresc să dezvolte afaceri în domeniu (analiza destinației, planul de management, politicile de achiziție, managementul calității). Se vor organiza seminarii de 2-3 zile cu instructori mobili și se va stimula schimbul de experiențe și cunoștințe între antreprenori.

Modulul 3: *Afaceri interactive de ecoturism!* - antreprenorii transformă și aplică principiile conceptului de ecoturism în practică în propria afacere. La acest nivel este foarte util să se ofere consultanță externă. Participanții lucrează cu propria analiză a destinației, sistem de management, politica de achiziționare, dezvoltarea produsului, managementul calității și plan intern de pregătire.

Modul 4: *Exemple de bune practici: Avantaje pentru afaceri* - participanților li se vor oferi exemple concrete de idei de succes și vor încerca să găsească idei similare pentru propria afacere. Se vor edita și distribui Coduri de conduită și Ghiduri de bune practici în ecoturism pentru operatori, agenții economici din turism, factori de decizie.

Această acțiune presupune constituirea unui corp al formatorilor în ecoturism, persoane care să ofere pregătire de specialitate pentru anumite grupuri cheie implicate în activități de conștientizare, educare și dezvoltare a resurselor umane pentru personalul implicat în protecția ariilor naturale protejate, pentru personalul implicat în managementul destinației, pentru personalul din sectorul privat, din domeniul ecoturismului, pentru personalul din administrația publică locală, cu atribuții în dezvoltarea pe principii durabile a destinației etc.

Domeniul E. **DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ**

Obiectivul nr. E.1. Dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizate de comunitățile locale din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic

Acțiunea nr. E.1.1. Stimularea activităților tradiționale specifice destinațiilor

Se are în vedere recunoașterea activităților tradiționale și susținerea meșterilor populari pentru continuarea activităților tradiționale (prelucrarea lânii, a lemnului, pietrei, a pieilor, încondeiat ouă, olărit etc.), prin:

- 1) realizarea legislației pentru recunoașterea și certificarea meșteșugarilor tradiționali și a produselor tradiționale (ex.: Legea meșteșugarilor tradiționali; marca tradițională);
- 2) crearea unui pachet de sprijin pentru meșteșugarii tradiționali, pentru producătorii agro-alimentari locali care își certifică produsele și pentru asociațiile acestora, care ar putea beneficia de: program de microfinanțare pentru: realizarea unor ateliere meșteșugărești, spații suport pentru prezentarea și comercializarea unor astfel de produse (fizice sau virtuale), realizarea unor materiale promoționale (cataloge, broșuri), susținerea participării la diverse evenimente - târguri de produse locale/tradiționale, sprijin în certificarea produselor.
- 3) inventarierea și promovarea în activitățile ecoturistice a patrimoniului cultural imaterial legat de activitățile agro-culturale (agricole și pastorale).

Acțiunea nr. E.1.2. Încurajarea dezvoltării de servicii de agrement cu impact minim asupra cadrului natural

Agrementul este o componentă importantă a sejurului, de multe ori fiind principala motivație de călătorie către o anumită destinație.

Este nevoie de diversificarea ofertei de agrement din cadrul destinațiilor (ex.: închiriere de biciclete, centru de echitație, teren de oină - sportul național-, plimbări cu căruța și sania etc.) și de adaptarea serviciilor de agrement la principiile ecoturismului - impact minim asupra cadrului natural, valorificarea resurselor locale, durabilitate, păstrarea tradițiilor.

În acest sens, se are în vedere:

- a) crearea unui program de microfinanțare în vederea diversificării ofertei de agrement din cadrul destinațiilor (acțiune combinată cu E.1.3.).
- b) crearea unui program de consiliere pentru localnicii care doresc să dezvolte astfel de servicii (acțiune combinată cu E.1.3.).

Acțiunea nr. E.1.3. Încurajarea dezvoltării unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare și alimentație

Dezvoltarea oricărei activități turistice nu se poate face fără existența unor structuri de primire cu funcțiuni de cazare și alimentație, care să satisfacă exigențele turiștilor. Pentru dezvoltarea ecoturismului în cadrul acestor destinații este absolut necesară stimularea localnicilor pentru realizarea unor structuri de cazare de mici dimensiuni în punctele de concentrare a fluxurilor de

turiști. Vor fi susținute cu prioritate lucrările de restaurare și întreținere a clădirilor cu arhitectură vernaculară/de încadrare a noilor construcții în specificul local, utilizarea cu prioritate a materialelor locale, reflectarea tradițiilor arhitecturale și realizarea de clădiri sustenabile (eficientizare energetică, utilizarea eficientă a resurselor de apă, microstații de epurare etc.). În general, acestea ar trebui să fie realizate din inițiativă privată - localnicii ar trebui să fie încurajați și sprijiniți să dezvolte astfel de afaceri.

În acest sens, se are în vedere:

- a) crearea unui program de microfinanțare în vederea dezvoltării și modernizării unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare și alimentație (acțiune combinată cu E.1.2.).
- b) crearea unui program de consiliere pentru localnicii care doresc să dezvolte astfel de servicii (acțiune combinată cu E.1.2.).

Acțiunea nr. E.1.4. Dezvoltarea și susținerea Punctelor Gastronomice Locale (PGL)²⁶

PGL-urile sunt obiective reprezentate de bucătăriile particulare, unde se prepară alimente după rețete culinare specifice zonei, ce sunt servite direct către consumatorul final. Aceste obiective se regăsesc în incinta exploatațiilor familiale din mediul rural, fermelor de animale, fermelor agricole, stânelor, adăposturilor pescărești, stupinelor, cramelor, fermelor agricole, păstrăvăriilor, fondurilor de vânătoare etc., unde se desfășoară una sau mai multe activități conexe cu producția primară (ex.: producția de lapte, producția de ouă, producția de miere, creșterea păsărilor/iepurilor, sacrificarea păsărilor/iepurilor în fermă, pescuitul, acvacultura, vânătoarea, cultivarea plantelor etc.).

Produsele preparate și servite în PGL sunt realizate din materii prime de origine animală și non-animală provenite, pe cât posibil, din surse locale.

Produsele vor fi preparate, pe cât posibil, după metode tradiționale, cele folosite în mod curent în gospodărie, fiind destinate consumului în stare proaspătă, în aceeași zi și la cât mai scurt timp după gătire. Se pot folosi și produse în stare conservată (ex.: gemuri, dulcețuri, conserve de legume, preparate de origine animală conservate etc.).²⁷ De asemenea, în cadrul unui PGL alimentele trebuie să fie preparate numai de către proprietar sau de către membrii familiei acestuia.

În aceste condiții, dezvoltarea acestui concept poate contribui la creșterea pe orizontală a regiunii respective, prin crearea unor noi locuri de muncă, prin contribuția locuitorilor din zonă la asigurarea, din producția proprie, a materiilor prime necesare desfășurării activității acestor PDL-uri și, implicit, la păstrarea tradițiilor gastronomice și la dezvoltarea turismului.

Se dorește:

- a) oferire de consultanță/informații referitoare la posibilitatea deschiderii unei astfel de unități și privind normele și condițiile de igienă care ar trebui respectate;
- b) promovarea acestui concept în rândul turiștilor sosiți în cadrul destinațiilor ecoturistice (și nu numai);
- c) flexibilizarea conceptului pentru a putea fi aplicat în cadrul pensiunilor certificate de MAT;
- d) crearea unor rețele de PGL la nivel de destinație ecoturistică, care să pună în valoare produsele agroalimentare certificate DOP (denumire de origine), IGP (protecția indicațiilor garantate), STG (specialități tradiționale garantate), produse certificate montan, produse atestate tradițional, produse certificate etic, produse atestate local;
- e) operaționalizarea unei linii de finanțare pentru Punctele Gastronomice Locale (PGL).

Obiectivul nr. E.2. Îmbunătățirea cadrului legal propice activităților din sfera ecoturismului pentru micii întreprinzători locali

Acțiunea nr. E.2.1. Simplificarea cadrului legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente, care afectează negativ afacerile mici din turism din zonele rurale

²⁶ concept dezvoltat de Autoritatea Națională Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor

²⁷ Asociația Ivan Patzaichin - Mila 23, *Punct Gastronomic Local. Ghid de bune practici de igienă și producție culinară*

În general, ecoturismul presupune existența operatorilor turistici de dimensiuni reduse, ce funcționează în spațiul rural. S-a constatat faptul că de cele mai multe ori investițiile necesare pentru respectarea normelor legale depășesc capacitățile financiare ale posibililor investitori. La acestea se mai adaugă și abuzul instituțiilor statului care, profitând de lipsa de informare a micilor întreprinzători din mediul rural, aplică legea arbitrar, iar acest lucru poate deveni o frână în dezvoltarea acestui sector.²⁸ În aceste condiții este nevoie de simplificarea cadrului legislativ aplicabil structurilor turistice de mici dimensiuni din mediul rural, cu accent mai mare pe informare și prevenție.

Acțiunea nr. E.2.2. Transparentizarea cadrului legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente

O mare problemă cu care se confruntă întreprinzătorii din mediul rural o constituie necunoașterea cadrului legislativ din domeniul turismului și din domeniile conexe turismului și a pașilor pe care ar trebui să îi urmeze pentru a intra în legalitate. În aceste condiții este nevoie de:

- a) realizarea și promovarea unui ghid destinat proprietarilor de structuri turistice de mici dimensiuni din mediul rural, în care vor fi centralizate toate reglementările la care acestea se supun (din domeniul turismului, mediului, PSI, ANSVSA, ITM etc.), într-un limbaj accesibil (de exemplu, cu fișe de control unice). Ghidul va fi disponibil on-line, putând fi descărcat gratuit de toți factorii interesați;
- b) realizarea unui program de consiliere la nivelul destinațiilor, pentru dezvoltarea micilor afaceri din sfera ecoturismului - oferirea de informații cu privire la reglementările legale aplicate în domeniu (acțiune combinată cu E.1.2. și E.1.3.).

**Domeniul F.
CONSERVAREA NATURII ȘI PROTECȚIA MEDIULUI**

Obiectivul nr. F.1. Participarea activă la conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității

Acțiunea nr. F.1.1. Participarea activă a operatorilor economici din cadrul destinațiilor la conservarea biodiversității

Pentru păstrarea și conservarea biodiversității sunt necesare surse financiare multiple, iar acest lucru poate fi acoperit parțial și prin contribuția afacerilor din domeniul turismului. În practica internațională, actorii participanți la derularea acestei forme de turism își aduc propria contribuție în plan financiar și material la susținerea activităților specifice de conservare a biodiversității. Acțiunea propusă se poate implementa prin:

- a) realizarea unor programe de atragere voluntară a operatorilor economici locali pentru a participa cu resurse materiale și/sau financiare la acțiunile de conservare, reconstrucție în cadrul ariilor naturale protejate;
- b) crearea unor mecanisme financiare pentru plata serviciilor ecosistemice furnizate de ariile naturale protejate și de alte componente naturale ale destinației, aferente turismului. Operatorii economici (structuri de cazare, de alimentație, agenții de turism etc.) care își desfășoară activitatea în interiorul destinației pot contribui voluntar la sprijinirea mecanismului financiar. Fondurile colectate prin acest tip de mecanism vor fi utilizate pentru acțiuni de conservare a naturii la nivelul destinației cu prioritate pentru aria naturală protejată.

Acțiunea nr. F.1.2. Crearea unor programe pentru a încuraja participarea activă a turiștilor la conservarea biodiversității

²⁸ Concluziile unei cercetări realizate de AER (2013) - Studiu cu privire la problemele pensiunilor turistice din punct de vedere legislativ

Informarea turiștilor cu privire la proiectele de conservare a naturii existente la nivelul destinației poate determina participarea acestora la astfel de activități, fie prin contribuție directă (sponsorizări, donații, achiziționarea de obiecte realizate de localnici, acceptarea achiziționării produsului ecoturistic la un preț mai mare), fie prin contribuție indirectă (participarea benevolă la acțiuni de ecologizare, monitorizarea unor specii sau publicarea de articole și materiale informative, realizarea de expoziții cu imagini fotografice etc.). Ariile naturale protejate sunt încurajate să creeze programe de voluntariat pentru vizitatori pentru implicarea în diverse activități de conservare a naturii și monitorizare.

Obiectivul nr. F.2. Aplicarea acțiunilor de protecție a mediului și dezvoltare durabilă la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic

Acțiunea nr. F.2.1. Implementarea unui set de măsuri pentru managementul vizitatorilor la nivelul destinației

Dezvoltarea ecoturismului la nivelul ariei naturale protejate și în zona limitrofă acestuia necesită soluții care să reducă impactul negativ generat și în același timp să ducă la creșterea satisfacției turiștilor.

Se propune implementarea unei tehnici de management al vizitatorilor și introducerea acesteia în planurile de management al ariilor naturale protejate, dar și în strategia de turism a destinației. Una dintre cele mai eficiente metode folosite în procesul de planificare a vizitării în cadrul acestor areale este zonarea turistică, metodă bazată pe oferirea de experiențe și activități specifice fiecărei zone corelate cu tipul de vizitatori. Aceasta permite celor responsabili cu administrarea teritoriului să atragă turiștii spre arealele de interes, să controleze activitățile în aceste areale și să devieze vizitatorii din arealele sensibile²⁹. Această metodă va utiliza ca tehnică spectrul de oportunități de recreere (Recreation Opportunity Spectrum - ROS), care trebuie corelată cu tipul de infrastructură propus în fiecare zonă. Complementar cu această metodă pot fi folosite de la caz la caz și alte tehnici (capacitatea de suport, limita schimbărilor acceptabile (Limit of Acceptable Change - LAC).

Acțiunea nr. F.2.2. Evaluarea periodică a impactului asupra mediului la nivelul destinației/ariei naturale protejate din cadrul destinației

Se are în vedere monitorizarea permanentă a impactului facilităților turistice și a circulației turistice asupra diversității biologice și peisagistice la nivelul destinației/ariei naturale protejate din cadrul destinației.

Acțiunea nr. F.2.3. Implementarea unor politici de mediu la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic

Implementarea unei politici de mediu la nivelul destinației, poate avea rezultate pozitive atât asupra mediului, prin eficientizarea consumului de energie, apă și realizarea de investiții în energii regenerabile etc., dar poate aduce și avantaje economice operatorilor din turism și poate crește competitivitatea destinației.

O astfel de politică de mediu ar trebui să includă o serie de măsuri, aplicate atât în sectorul public, cât și în sectorul privat din domeniul turismului:

- măsuri de reducere și eficientizare a consumului de energie electrică;
- măsuri de reducere și eficientizare a consumului de apă;
- măsuri de reducere a emisiilor de gaze provenite din surse de încălzire;
- măsuri de reducere a utilizării substanțelor chimice, artificiale în special în domeniul agriculturii (utilizarea pesticidelor și fertilizanților chimici);
- măsuri de reducere a utilizării produselor de curățare necologice (chimice);
- măsuri de reducere a poluării atmosferice, fonice, luminoase și de contaminare a solului;

²⁹ În cadrul planurilor de management al vizitatorilor s-au schițat astfel de zonări, care conțin o scurtă caracterizare a acestor zone, tipul de infrastructură permis și principalele tehnici de interpretare folosite

- măsuri de reducere a utilizării bunurilor de unică folosință;
- măsuri privind stimularea achizițiilor ecologice, care să acorde prioritate produselor/ serviciilor locale și produselor re folosibile, returnabile și reciclabile;
- măsuri de reducere a iluminării artificiale excesive;
- măsuri care au în vedere crearea unor condiții optime pentru specii în zonele locuite (de exemplu, de la caz la caz, se pot realiza cuiburi pentru berze, se poate adapta infrastructura de iluminat pentru a crea condiții prielnice pentru lilieci etc.).

Acțiunea nr. F.2.4. Extinderea formelor de protecție, pază, patrulare la nivelul ariilor naturale protejate

În general, se apreciază că în România mentalitatea și comportamentul turiștilor este lipsit de elementele specifice de reacție față de conservarea și protecția mediului. Din informațiile furnizate de Garda Națională de Mediu (GNM), aceasta nu poate face față problemelor actuale din cauza numărului de personal redus și a dotărilor insuficiente. Astfel, acțiunile acestea se fac la solicitările venite din partea administratorilor ariilor naturale protejate sau când au loc evenimente deosebite. Prin urmare, este necesară derularea unor activități specifice, precum:

- a) realizarea de multiple parteneriate între instituțiile MAI, GNM, serviciile publice de Salvamont și administratorii ariilor naturale protejate;
- b) creșterea dotărilor tehnice pentru supraveghere și control, dublate de operaționalizarea unor instrumente electronice de alertare/transmitere sesizări.

Obiectivul nr. F.3. Identificarea unor instrumente pentru transportul turistic în interiorul și către destinație

Acțiunea nr. F.3.1. Încurajarea folosirii mijloacelor alternative de transport și a transportului în comun în interiorul și spre destinație

În vederea diminuării poluării fonice și a aerului ar trebui luate anumite măsuri pentru promovarea transportului în comun și pentru promovarea mijloacelor alternative de transport.

- a) oferirea unor variante de transport în comun, în interiorul și spre destinație, și elaborarea de măsuri pentru adaptarea mijloacelor de transport în comun pentru a răspunde necesităților turiștilor (confort, loc pentru bagaje, transport de biciclete, schiuri etc.) și pentru reducerea de emisii (transport electric);
- b) promovarea mijloacelor de transport în comun și a mijloacelor alternative de transport nemotorizate (biciclete, bărci cu vâsle, atelaje trase de cai etc.).

Domeniul G. MARKETING

Obiectivul nr. G.1. Intensificarea activității de cercetare de piață și de monitorizare a fluxurilor turistice, în scopul fundamentării deciziilor viitoare de dezvoltare

Acțiunea nr. G.1.1. Realizarea de activități de cercetare a pieței ecoturistice

Se are în vedere realizarea unor cercetări de piață: studii de segmentare a pieței; studii de imagine pe piețele țintă; studii privind tiparul și distribuția cererii, profilul consumatorului (motivație, nevoi, categorii, ce se așteaptă de la o destinație, cât sunt dispuși să plătească); analiza concurenților (produse oferite, puncte slabe, puncte forte, avantaje competitive etc.). Aceste studii vor putea fi folosite în procesul decizional atât la nivel național, cât și la nivel de destinație.

Acțiunea nr. G.1.2. Realizarea și implementarea unui sistem de monitorizare a activității turistice din cadrul destinației (include profilul destinației, profilul vizitatorilor, satisfacția acestora)

Prin această activitate se urmărește realizarea și implementarea unui sistem de monitorizare a fluxurilor de vizitatori în cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic. Datele vor fi preluate de la punctele de intrare în aria naturală protejată (punctele de taxare, acolo unde există), de la centrele de vizitare, de la punctele de informare turistică și de la structurile de cazare. De asemenea, se va acorda un interes crescut obținerii de date prin intermediul instrumentelor digitale (big data), dar și prin amplasarea unor sisteme inteligente de obținere a datelor în punctele de intrare sau alte puncte cu concentrare mare de turiști (pe bază de senzori). Se va avea în vedere:

- a) realizarea unei metodologii comune de monitorizare pentru toate destinațiile;
- b) implementarea sistemului de culegere a datelor, analizarea și interpretarea rezultatelor și identificarea de soluții pentru creșterea calității serviciilor.

Obiectivul nr. G.2. Îmbunătățirea calității experienței turistice

Acțiunea nr. G.2.1. Crearea unor produse/programe ecoturistice inovative la nivel de destinație

Cooperarea între actorii locali este cheia succesului pentru dezvoltarea unor produse ecoturistice de succes și pentru creșterea experienței turiștilor. Fiecare dintre furnizorii locali se poate specializa pe o anumită direcție (agrement, transport, cazare și alimentație etc.), dar numai împreună pot oferi un pachet turistic complet și competitiv. În aceste condiții, este necesară o abordare integrată atât a ofertei turistice, care să polarizeze principalele resurse aflate în cadrul destinației, cât și a modalității de organizare a acestora cu scopul realizării de programe turistice diversificate, care să conducă la un ritm mai lent al vizitării.

Produsul ecoturistic din cadrul unei destinații ar putea fi integrat într-un concept unitar prin crearea unor produse ecoturistice la nivel de destinație. Acestea vor fi realizate printr-o strânsă colaborare între factorii implicați (administratorii ariilor naturale protejate, tur-operatori, proprietari de pensiuni, comunitatea locală etc.), iar în cadrul acestor produse vor fi valorificate toate oportunitățile turistice oferite de destinație - drumeții și activități în natură (rafting, canoe, echitație, cățărare, observarea animalelor, plimbări cu bicicleta, schi de tură, schi fond etc.), vizitarea stânelor turistice, vizitarea obiectivelor culturale, participarea la activități agricole și meșteșugărești din cadrul gospodăriilor locale, participarea la evenimentele locale etc.

Alăturarea activităților agricole, de acvacultură sau meșteșugărești (ex.: vizite și workshopuri la ateliere meșteșugărești, la producători agricoli locali, la ferme piscicole etc.) va contribui la diversificarea experiențelor de vizitare, la crearea și consolidarea unor branduri locale, are potențialul de a crește cheltuielile turiștilor și durata sejurului acestora și va consolida și păstra activitățile tradiționale specifice destinației.

De asemenea, în cazul unor stațiuni balneare situate în cadrul sau în imediata apropiere a unor arii naturale protejate, ar putea fi create anumite produse turistice comune, în care componenta ecoturistică să o potențeze pe cea balneară.

Obiectivul nr. G.3. Realizarea unor branduri locale pentru destinațiile ecoturistice, sub umbrela brandului turistic național

Acțiunea nr. G.3.1. Realizarea unor branduri ecoturistice locale la nivel de destinație

Această acțiune va presupune următoarele:

- a) realizarea unui brand turistic și a unei mărci locale pentru fiecare destinație ecoturistică;
- b) utilizarea mărcii locale pentru produse și servicii (turistice și conexe) oferite în cadrul destinației;
- c) realizarea unui sistem de verificare a calității produselor și serviciilor ce folosesc marca destinației.

Acțiunea nr. G.3.2. Realizarea unei identități vizuale pentru sistemul de certificare al destinațiilor de ecoturism din România

Pentru realizarea unei identități vizuale pentru sistemul destinațiilor de ecoturism este nevoie de următoarele sub-acțiuni:

- Definirea unui nume generic pentru întreg sistem de certificare al destinațiilor de ecoturism.
- Realizarea unui simbol grafic care să fie utilizat pentru destinațiile certificate.
- Popularizarea acestui sistem de certificare și a destinațiilor certificate prin asocierea cu identitatea vizuală aferentă întregului program.

Obiectivul nr. G.4. Promovarea produsului ecoturistic la nivel național și internațional

Acțiuni realizate la nivel național:

Acțiunea nr. G.4.1. Realizarea planului și campaniei de promovare a destinațiilor ecoturistice și a României ca destinație ecoturistică

La nivel central, produsul ecoturistic va fi integrat în cadrul campaniilor naționale de promovare a turismului. Vor fi promovate toate destinațiile ecoturistice desemnate, dar și România ca destinație ecoturistică internațională, de asemenea, vor fi promovate programele și structurile de cazare ecoturistice, dar și producătorii locali care susțin efectiv oferta ecoturistică din cadrul destinațiilor. Pentru punerea în practică a acțiunii se propun următoarele:

- a) realizarea unei secțiuni speciale în cadrul site-ului de promovare al ministerului responsabil cu dezvoltarea turismului dedicată ecoturismului și corelarea ei cu alte platforme dedicate ofertei ecoturistice la nivel național. Această secțiune trebuie creată într-o structură logică și atrăgătoare pentru a crește nivelul de accesibilitate;
- b) realizarea layout-ului pentru materialele de promovare a destinațiilor ecoturistice;
- c) realizarea de campanii publicitare (ex.: tipărituri, filme documentare și de promovare, promovarea produsului în publicații de specialitate de pe piețele țintă, promovare on-line); se va pune accent pe realizarea de materiale în publicații de specialitate;
- d) realizarea de campanii de relații publice (ex.: lobby, relații cu mass-media, evenimente speciale organizate pentru jurnaliști, influenceri, public de specialitate), în care să fie explicat conceptul și să cunoască destinațiile;
- e) realizarea unor study tour-uri cu tur-operatori naționali și internaționali (pentru a îi convinge să comercializeze anumite programe ecoturistice) și cu influenceri (pentru a îi convinge să promoveze anumite programe ecoturistice);
- f) participarea la târguri și expoziții de turism și specializate pe ecoturism;
- g) planificarea și implementarea marketingului online (inclusiv prin folosirea social media, bloggeri).

Acțiuni realizate la nivel de destinație:

Acțiunea nr. G.4.2. Realizarea de acțiuni de promovare la nivel de destinație ecoturistică

În viitor, la nivel local, OMD-urile vor avea un rol determinant în gestionarea activităților de promovare a destinației. Campaniile desfășurate vor ține cont de produsele turistice oferite, vor fi adecvate piețelor vizate, vor fi în concordanță cu imaginea care se dorește a fi promovată și cu canalele de distribuție alese.

Se are în vedere:

- a) realizarea unei baze de imagini foto și video de bună calitate, inclusiv fișiere multimedia realizate de vizitatori, cu acordul acestora (UGC - user generated content);
- b) realizarea de tipărituri: broșuri, pliante, hărți, ghiduri, calendare, vederi;

- c) realizarea/optimizarea unor website-uri proprii/aplicații pentru dispozitive mobile pentru destinații;
- d) participarea la evenimente de promovare specifice din țară și din străinătate (târguri de turism, saloane speciale, seminarii tematice);
- e) organizarea unor evenimente specifice pe plan local;
- f) organizarea de seminarii/conferințe/mese rotunde pe teme precum ecoturismul, dezvoltarea durabilă, protecția mediului;
- g) planificarea și implementarea marketingului online (inclusiv prin folosirea social media, bloggeri) la nivelul fiecărei destinații.

CAPITOLUL III

PLANIFICAREA ACȚIUNILOR, RESPONSABILITĂȚI, SURSE DE FINANȚARE

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioadă</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
Domeniul A. CADRU INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV				
A.1. Crearea cadrului de cooperare inter-instituțională pentru creșterea numărului de parteneriate la nivel local, regional și național	A.1.1. Stabilirea cadrului de cooperare la nivel național pentru implementarea Strategiei Naționale de Ecoturism			
	a) reluarea activității Grupului Interministerial de dezvoltare a ecoturismului în România (GI);	2023	MAT (coord.)	-
	b) înființarea unui Consiliul Național al Ecoturismului (CNE).			
	A.1.2. Înființarea, recunoașterea și sprijinirea unor structuri de management la nivelul destinațiilor ecoturistice			
	a) înființarea de OMD-uri/structuri de management la nivelul destinațiilor (ecoturistice și în curs de desemnare) și renunșterea lor de către partenerii locali și naționali (ex. MAT);	2023-2025	MAT, APL, AAP, ONG, operatori privați, asociații din turism (parteneri)	PNRR, Fonduri proprii ale membrilor, taxă hotelieră, fonduri pentru ONG-uri
	b) sprijinirea acestor OMD-uri/structuri de management, prin finanțarea unor activități de promovare, comunicare, creșterea capacității resurselor umane etc.	2023-2029	MAT	MAT, PNRR, Granturi SEE și Norvegiene, fonduri pentru ONG-uri
	A.1.3. Înființarea unei rețele integrate alcătuită din structurile de management create la nivelul destinațiilor ecoturistice	2023-2025	OMD ³⁰	OMD, fonduri pentru ONG-uri
	A.1.4. Înființarea și sprijinirea asociațiilor locale			
	a) înființarea unor rețele locale de servicii ecoturistice și încurajarea lor în a se constitui în asociații locale de ecoturism;	2023-2029	MAT, MADR, OMD, asociații de turism, investitori privați	PNS, Granturi SEE și Norvegiene
	b) înființarea asociațiilor/grupurilor de meșteșugari și producători locali;	2023-2029	MADR, OMD, investitori privați	PNS, Granturi SEE și Norvegiene
c) sprijinirea grupurilor de meșteșugari/producători locali în vederea comercializării produselor în cadrul structurilor turistice și în vederea certificării acestora.				
A.2. Crearea cadrului necesar pentru	A.2.1. Recunoașterea la nivel național și internațional a conceptului de destinație ecoturistică și a criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice			

³⁰ abrevierea OMD este folosită pentru Organizațiile de Management al Destinației create la nivelul destinațiilor ecoturistice, înființate și recunoscute conform legislației (după elaborarea normelor privind înființarea, funcționarea, acreditarea și reacreditarea OMD-urilor), dar și pentru organizațiile/structurile de management care funcționează ca atare, dar încă nu sunt oficial recunoscute.

recunoașterea la nivel național și internațional a Criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România	a) creșterea vizibilității sistemului de desemnare a destinațiilor ecoturistice și transparentizarea procesului (realizarea unei secțiuni distincte în cadrul site-ului web al ministerului responsabil cu dezvoltarea turismului);	2023	MAT	MAT
	b) revizuirea sistemului de criterii, atunci când acest lucru se impune;	în caz de nevoie		
	c) recunoașterea criteriilor de desemnare a destinațiilor ecoturistice la nivel internațional, de către GSTC;	2023-2024	MAT (coord.), asociații din turism	MAT, Granturi SEE și Norvegiene, fonduri pentru ONG
	d) comunicarea conceptului la nivel internațional și inițierea unui dialog la nivel european pentru agrearea conceptului.	2023-2029		
	A.2.2. Consilierea, evaluarea și desemnarea oficială a altor destinații ecoturistice, dar și reevaluarea periodică a celor deja desemnate, conform criteriilor stabilite			
	a) consilierea actorilor locali în vederea dezvoltării de destinații ecoturistice;	continuă	MAT (coord.), OMD, asociații din turism	MAT, Granturi SEE și Norvegiene, fonduri pentru ONG
b) evaluarea și desemnarea unor viitoare destinații ecoturistice;				
c) reevaluarea periodică a destinațiilor ecoturistice desemnate.				
A.3. Întărirea capacității administrative a instituțiilor pentru implementarea politicilor și programelor de dezvoltare a ecoturismului	A.3.1. Creșterea rolului pe care administratorii ariilor protejate îl joacă la nivel local și în susținerea activităților ecoturistice			
	a) accelerarea elaborării, aprobării și operaționalizării planurilor de management ale ariilor naturale protejate, cu măsuri aferente de management al vizitatorilor și de dezvoltare durabilă/comunitară;	2023-2029	MMAP, ANANP, AAP	PODD, PNRR, ANANP, AAP
	b) consultarea și cooperarea administratorilor ariilor naturale protejate în elaborarea politicii locale și regionale de turism;	continuă	MDLPA, MMAP, OMD, ANANP, APL, AAP	-
	c) integrarea ecoturismului și a conceptului de destinație ecoturistică în cadrul politicilor ANANP;	2023-2024	ANANP	-
	d) modificarea <i>Anexei nr. 2 din H.G. nr. 230/2003</i> , în sensul introducerii în cadrul <i>structurii minime a personalului administrațiilor parcurilor naționale și parcurilor naturale</i> a unui responsabil turism, cu atribuții în managementul vizitatorilor.	2023-2024	MMAP	-
	A.3.2. Realizarea unor strategii de dezvoltare a turismului, centrate pe ecoturism, la nivelul destinațiilor ecoturistice și integrarea acțiunilor strategice ale destinațiilor în cadrul strategiilor de dezvoltare județeană și locală și în cadrul strategiei GAL			
	a) realizarea strategiilor de dezvoltare a turismului, centrate pe ecoturism, pentru destinațiile ecoturistice și a unor planuri anuale de acțiune;	2023-2024	OMD, GAL, APL, AAP, ADR	PNS, PCT, bugetele locale
	b) corelarea strategiilor GAL, strategiilor de dezvoltare regională, județeană și locală cu strategiile de dezvoltare a turismului realizate la nivelul destinațiilor ecoturistice.			
Domeniul B. INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI				

B.1. Crearea instrumentelor pentru dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul destinațiilor ecoturistice / cu potențial ecoturistic, care să permită lărgirea gamei de servicii oferite, fără un impact negativ asupra mediului	B.1.1. Realizarea infrastructurii și facilităților de vizitare și informare la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic. Operaționalizarea unei/unor linii de finanțare pentru:			
	a) amenajarea și funcționarea centrelor de vizitare;	2023-2029	MMAP, MIPE, ADR (coord), AAP (beneficiari)	PODD, MMAP - AFM, POR, PNRR
	b) amenajarea de puncte de informare în locurile principale de acces în zonă și operaționalizarea centrelor locale de informare și promovare turistică și integrarea lor cu centrele de vizitare, cât și în cadrul unei rețele județene/regionale de centre de informare;		MAT, ADR, MADR (coord), APL, AAP (beneficiari)	POR, PNS, bugetele locale
	c) realizarea/refacerea traseelor turistice existente și realizarea de trasee speciale (tematice, ecvestre, cicloturistice, de schi fond și schi de tură, punți suspendate, alergare montană, via ferrata, parcursurile de aventură și rafting etc.) - cu locuri de popas, panouri informative și de interpretare, semne de orientare, puncte de belvedere, observatoare de faună sălbatică (dacă este cazul);		MAT, ADR, MADR, MMAP (coord), Salvamont, APL, AAP, ONG (beneficiari)	POR, PNS, PNRR, MMAP - AFM, bugetele locale
	d) amenajarea de locuri de campare;		MAT, MADR (coord.), APL, AAP, operatori privați (beneficiari)	MAT, PNS, bugetele locale
	e) amenajarea/refacerea de refugii montane și a unor cabane turistice;		MAT, ADR (coord.), AAP, Salvamont, APL, ONG, operatori privați (beneficiari)	MAT, POR
	f) amenajarea de parcări în apropierea locurilor de acces în aria naturală protejată și la alte obiective turistice;		ADR, AAP, APL	POR, AAP, bugetele locale
	g) realizarea unui sistem unitar de semnalizare în interiorul destinației.		MAT, ADR, (coord), APL, OMD (beneficiari)	POR, AAP, bugetele locale
	B.1.2. Dezvoltarea unei rețele de trasee turistice și cicloturistice la nivel național			
	a) realizarea cadrului legal pentru omologarea traseelor turistice, inclusiv pentru cele care nu sunt în zonele montane;	2023-2024	MAT	MAT, PNRR
b) operaționalizarea unui program/linii de finanțare pentru: <ul style="list-style-type: none"> - Crearea, monitorizarea și întreținerea infrastructurii dedicate cicloturismului atât pentru traseele europene EuroVelo 6 și 13, cât și pentru rețeaua națională și regională; - Crearea, monitorizarea și întreținerea rutelor pedestre europene (E3 și E8), a rutelor pedestre naționale și a altor rute tematice de lungă distanță, naționale și regionale. 	2023-2029	MAT, MADR, ADR (coord.), APL, GAL, AAP (beneficiari)	PNS, POR, PNRR, bugetele locale	

	B.1.3. Valorificarea unor puncte de interes turistic la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic. Program/linie de finanțare pentru:			
	a) amenajarea unor obiective naturale din interiorul destinațiilor ecoturistice și a destinațiilor cu potențial ecoturistic;	2023-2029	MAT, MADR, ADR (coord.), APL, AAP (beneficiari)	POR, PNS, MAT, bugetele locale
	b) reabilitarea/restaurarea/conservarea/consolidarea/reconstrucția/valorificarea unor monumente culturale cu valoare turistică ridicată, situate în cadrul destinațiilor ecoturistice și a destinațiilor cu potențial ecoturistic.		MC, MAT, ADR (coord.), APL (beneficiari)	POR, PNS, PNRR, MC, INP, MAT, bugetele locale
	B.1.4. Sprijinirea inițiativelor de dezvoltare de ecomuzee, muzee și colecții etnografice în cadrul destinațiilor ecoturistice			
	a) sprijinirea inițiativelor de dezvoltare de muzee și colecții etnografice în cadrul destinațiilor ecoturistice (Program/linie de finanțare)	2023-2029	MC, MADR, ADR (coord.), APL	POR, PNS, MC, Granturi SEE și Norvegiene, Fonduri pentru ONG, bugetele locale
	b) inventarierea și crearea unei rețele de sate ecomuzeu pentru punerea în valoare a patrimoniului cultural material și imaterial	2025-2029	MC, MADR, MAT, ANZM, APL	
	B.1.5. Ecologizarea și reabilitarea peisagistică a zonelor cu impact estetic negativ din cadrul destinațiilor (Program/linie de finanțare)	2023-2029	ADR, MMAP, MIPE (coord.), APL, AAP (beneficiari)	POR, PNRR, bugetele locale
B.2. Crearea instrumentelor pentru protejarea și menținerea arhitecturii tradiționale și limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor ecoturistice	B.2.1. Actualizarea/realizarea documentațiilor de urbanism la nivelul unităților administrativ-teritoriale incluse în cadrul destinațiilor ecoturistice			
	a) actualizarea/realizarea PUG-urilor la nivelul unităților administrativ-teritoriale incluse în cadrul destinațiilor ecoturistice și a celor cu potențial ecoturistic;	2023-2029	MDLPA, APL, AAP	MDLPA, bugetele locale
	b) actualizarea/realizarea regulamentor locale de urbanism/documentații de urbanism, prin care se vor detalia un set de reguli privind tipul de materiale, tehnici de construcție și aspectul general al clădirilor.			
	B.2.2. Implementarea unor soluții pentru menținerea arhitecturii tradiționale			
	Încurajarea populației locale și a investitorilor din turism pentru folosirea unor soluții arhitecturale cu impact vizual minim și impact minim asupra mediului (elaborarea unor ghiduri de arhitectură specifică destinațiilor/ghiduri de bune practici în privința infrastructurii turistice).	2023-2029	MDLPA, AAP, APL, OAR, ONG	MDLPA, AAP, bugetele locale, fonduri pentru ONG
Domeniul C. EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE				
C.1. Creșterea nivelului de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor	C.1.1. Conștientizarea și educarea comunităților locale asupra valorilor naturale și culturale locale, cât și a importanței conservării lor			
	a) consilierea comunităților din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic;	2023-2029	MIPE, MMAP (coord.), AAP, APL, OMD, asociații de turism, ONG	POEO, MMAP - AFM, fonduri pentru ONG

de ecoturism în rândul comunităților locale și a vizitatorilor pe de o parte, dar și în rândul administrațiilor publice centrale și locale, ONG-urilor, instituțiilor de învățământ, altor instituții și organizații pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare, implicare în activitățile specifice ecoturismului.	b) crearea unor programe de voluntariat;		AAP, APL, ONG	Granturi SEE și Norvegiene, fonduri pentru ONG	
	c) crearea și distribuirea de buletine informative periodice, materialele educative (pliante, broșuri și alte materiale) ce conțin informații privind protecția naturii și dezvoltarea ecoturismului;		AAP, APL, ONG, OMD	AAP, APL, fonduri pentru ONG	
	d) dezvoltarea și implementarea de activități și evenimente diverse în cadrul comunității (serbări, concursuri etc.).		MAT, MADR, AAP, APL, ONG, OMD	APL, MAT - Programul național pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului, PNS	
	C.1.2. Implicarea instituțiilor de învățământ în activități de educare și conștientizare a comunităților locale				
	a) includerea principiilor de protecție a mediului și ecoturism în programa școlară - realizarea unei curricule deschise;	2023-2025	ME, II, AAP, ONG	ME, POEO, PNRR, fonduri pentru ONG	
	b) dezvoltarea/promovarea/susținerea unor activități extracurriculare cu accent pe protecția mediului și ecoturism.	2023-2029	ME, II, AAP, APL, ONG		
	C.1.3. Conștientizarea și educarea vizitatorilor asupra principiilor ecoturismului și a protecției mediului	2023-2029	AAP, APL, asociații de turism, ONG, OMD	MMA - AFM, LIFE - Programul pentru Mediu și Climat	
C.1.4. Încurajarea dezvoltării de rețele locale de servicii și produse turistice cu responsabilitate ridicată față de mediul natural și social	2023-2029	MAT, Camere de comerț și industrie, OMD, asociații din turism	MAT, Granturi SEE și Norvegiene, fonduri europene (?)		
Domeniul D. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE					
D.1. Îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională, precum și dezvoltarea organizațională, profesională și a carierei pentru personalul implicat în activitățile de ecoturism din cadrul ariilor naturale protejate și a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism	D.1.1. Crearea unor programe de pregătire pentru ghizi specializați pentru activități specifice ecoturismului				
	a) crearea unor module de pregătire pentru ghidul de turism, pentru activități specifice ecoturismului;	2023-2029	ANC, CSTHR, furnizori de formare profesională ³¹ , OMD, asociații din turism	POEO, ERASMUS+	
	b) elaborarea standardului ocupațional pentru specializarea <i>ghid habitat natural, floră, faună</i> și ulterior verificarea profesională, avizarea, validarea sectorială și aprobarea acestuia, în conformitate cu legislația în vigoare;				
	c) organizarea unor programe de formare pentru specializarea ghid habitat natural, floră, faună și pentru alte specializări (ghid de turism speologic, ghid ecvestru etc.).				
	D.1.2. Pregătirea și dezvoltarea profesională a personalului implicat în administrarea ariilor naturale protejate pentru managementul vizitatorilor și derularea de activități specifice ecoturismului				
a) realizarea și implementarea unor module de pregătire profesională în managementul vizitatorilor și ecoturism, adaptate cerințelor fiecărei categorii de personal al ariilor naturale protejate;	2023-2029	CSTHR, furnizori de formare profesională, ANANP, RNP, asociații din	POEO, LIFE - Programul pentru Mediu și Climat, ERASMUS +, MMA - AFM, fonduri pentru ONG		

³¹ furnizori de formare profesională, autorizați de către comisiile de autorizare, înființate de ANC

			turism	
	b) organizarea de grupuri de lucru și ateliere de lucru pe tematici specifice legate de managementul ariilor naturale protejate și a vizitatorilor;		ANANP, RNP, AAP, asociații din turism, ONG, MMAP	
	c) realizarea de schimburi de experiență naționale și internaționale pentru angajații ariilor naturale protejate pe diverse domenii de activitate;		ANANP, RNP, AAP	
	d) dezvoltarea unor programe de mentorat pe subiecte ce țin de ecoturism, a unor burse de studii.		ANANP, RNP, AAP, OMD, asociații din turism, ONG	
	D.1.3. Formarea de specialiști în managementul destinației (eco)turistice	2023-2029	CSTHR, furnizori de formare profesională, asociații din turism	POEO, PNRR, ERASMUS+
	D.1.4. Pregătirea profesională a personalului din cadrul Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică/Centrelor Locale de Informare și Promovare Turistică	2023-2029	II, CSTHR, furnizori de formare profesională, OMD asociații de turism	POEO, PNRR, ERASMUS+
	D.1.5. Pregătirea profesională a resurselor umane din sectorul privat, din domeniul ecoturismului			
	a) crearea unor pachete educaționale, informaționale și de pregătire inovative (inclusiv modele inovative în crearea afacerilor verzi) pentru administratorii/propietarii care oferă servicii ecoturistice;	2023-2029	II, CSTHR, furnizori de formare profesională, OMD asociații de turism	POEO, ERASMUS+, taxe de școlarizare
	b) organizarea unor sesiuni de training/cursuri de pregătire.			
	D.1.6. Constituirea unui corp de formatori în ecoturism	2023-2029	CSTHR, furnizori de formare profesională, asociații din turism	POEO, ERASMUS+
Domeniul E. DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTAREA LOCALĂ				
E.1. Dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizate de comunitățile locale din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic	E.1.1. Stimularea activităților tradiționale specifice destinațiilor			
	a) realizarea legislației pentru recunoașterea și certificarea meșteșugarilor tradiționali și a produselor tradiționale	2023-2024	MC	-
	b) crearea unui pachet de sprijin pentru meșteșugarii tradiționali/producătorii locali	2023-2029	MC, MAT, MADR	PNS, programe de finanțare ale MAT și MC
	c) Inventarierea și promovarea în activitățile ecoturistice a patrimoniului cultural imaterial legat de activitățile agroculturne (agricole și pastorale);	2023-2029	MC, MAT, MADR	PNS, programe de finanțare ale MAT și MC
	E.1.2. Încurajarea dezvoltării de servicii de agrement cu impact minim asupra cadrului natural			

	a) crearea unui program de microfinanțare (acțiune combinată cu E.1.3.);	2023-2029	MAT, MADR, ADR	PNS, POR, programele de finanțare ale MAT
	b) crearea unui program de consiliere pentru localnicii care doresc să dezvolte astfel de servicii (acțiune combinată cu E.1.3. și E.2.2.).	2023-2029	MAT, MADR, APL, OMD, asociațiile din turism	PNS, POR, programele de finanțare ale MAT, bugetul local
E.1.3. Încurajarea dezvoltării unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare și alimentație				
	a) crearea unui program de microfinanțare (acțiune combinată cu E.1.2.);	2023-2029	MAT, MADR, ADR	PNS, POR, programele de finanțare ale MAT
	b) crearea unui program de consiliere pentru localnicii care doresc să dezvolte astfel de servicii (acțiune combinată cu E.1.2. și E.2.2.).	2023-2029	MAT, MADR, APL, OMD, asociațiile din turism	PNS, POR, programele de finanțare ale MAT, bugetul local
E.1.4. Dezvoltarea și susținerea Punctelor Gastronomice Locale (PGL)				
	a) oferire de consultanță/informații privind posibilitatea deschiderii unei astfel de unități și privind normele și condițiile de igienă care ar trebui respectate;	2023-2029	ANSVSA, OMD, asociațiile din turism	ANSVSA, programele de finanțare ale MAT
	b) promovarea acestui concept în rândul turiștilor sosiți în cadrul destinațiilor ecoturistice (și nu numai);			
	c) flexibilizarea conceptului pentru a putea fi aplicat în cadrul pensiunilor.	2023-2024		
	d) crearea unor rețele de PGL la nivel de destinație ecoturistică, care să pună în valoare produsele agroalimentare certificate DOP (denumire de origine), IGP (protecția indicațiilor garantate), STG (specialități tradiționale garantate), produse certificate montan, produse atestate traditional, produse certificate etic, produse atestate local	2023-2029	II, CSTHR, furnizori de formare profesională, OMD asociații de turism, MADR	POEO, ERASMUS+, PNS
	e) operaționalizarea unei linii de finanțare pentru Punctele Gastronomice Locale (PGL)	2023-2024	MADR	PNS
E.2. Îmbunătățirea cadrului legal propice activităților din sfera ecoturismului pentru micii întreprinzători locali	E.2.1. Simplificarea cadrului legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente, care afectează negativ afacerile mici din turism din zone rurale	2023-2024	MAT (inițiator)	MAT
	E.2.2. Transparentizarea cadrului legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente			
	a) realizarea și promovarea unui ghid destinat proprietarilor de structuri turistice de mici dimensiuni din mediul rural, în care vor fi centralizate toate reglementările la care acestea se supun (din domeniul turismului, mediului, PSI, ANSVSA, ITM etc.), într-un limbaj transparent și accesibil;	2024-2025	MAT, asociațiile din turism	MAT, Granturi SEE și Norvegiene
	b) realizarea unui program de consiliere la nivelul destinațiilor, pentru dezvoltarea micilor afaceri din sfera ecoturismului -		MAT, APL, OMD, asociațiile din turism	PNS, POR, programele de finanțare ale MAT, bugetul local

	oferirea de informații cu privire la reglementările legale aplicate în domeniu (acțiune combinată cu E.1.2. și E.1.3.).			
Domeniul F. CONSERVAREA NATURII ȘI PROTECȚIA MEDIULUI				
F.1. Participarea activă la conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității	F.1.1. Participarea activă a operatorilor economici din cadrul destinațiilor la conservarea biodiversității			
	a) realizarea unor programe de atragere voluntară a operatorilor economici locali pentru a participa la acțiunile de conservare, reecologizare în cadrul ariilor naturale protejate;	2023-2029	OMD, APL, AAP	fonduri proprii
	b) crearea unor mecanisme financiare pentru serviciile ecosistemice furnizate de ariile naturale protejate și de alte componente naturale ale destinației, aferente turismului.	2024-2029		
F.1.2. Crearea unor programe pentru a încuraja participarea activă a turiștilor la conservarea biodiversității	2023-2029	AAP, OMD, ONG, operatori privați	fonduri proprii	
F.2. Aplicarea acțiunilor de protecție a mediului și dezvoltare durabilă la nivelul destinațiilor ecoturistice sau cu potențial ecoturistic	F.2.1. Implementarea unui set de măsuri pentru managementul vizitatorilor la nivelul destinației	2023-2029	AAP, OMD	fonduri pentru ONG-uri
	F.2.2. Monitorizarea permanentă a impactului asupra mediului la nivelul destinației/ariei naturale protejate din cadrul destinației	2023-2029	MMAP, AAP	MMAP, AFM, LIFE - Programul pentru Mediu și Climat
	F.2.3. Implementarea unor politici de mediu la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic	2023-2029	OMD, APL	MMAP - AFM, Life - Programul pentru Mediu și Climat
	F.2.4. Extinderea formelor de protecție, pază, patrulare la nivelul ariilor naturale protejate			
	a) realizarea de multiple parteneriate între instituțiile MAI, GNM, Salvamont și administratorii ariilor naturale protejate;	2023-2029	MMAP, ANANP, AAP (coord.), MAI, GNM, Salvamont	MMAP, MAI, GNM, AAP, buget local
	b) creșterea dotărilor tehnice pentru supraveghere și control, dublate de operaționalizarea unor instrumente electronice de alertare/transmitere sesizări.			
F.3. Identificarea unor instrumente pentru transportul turistic în interiorul și către destinație	F.3.1. Încurajarea folosirii mijloacelor alternative de transport și a transportului în comun în interiorul și spre destinație			
	a) oferirea unor variante de transport în comun, în interiorul și spre destinație, și elaborarea de măsuri pentru adaptarea mijloacelor de transport în comun pentru a răspunde necesităților;	2023-2029	MTI, SNCFR, APL, operatori transport, OMD	MTI, POT, PNRR, bugetul local, SNCFR, fonduri proprii de transport
	b) promovarea mijloacelor de transport în comun și a mijloacelor alternative de transport (biciclete, bărci cu vâsle, atelaje trase de cai etc.) și oferirea de soluții de trasee off-road în afara ariei naturale protejate.			
Domeniul G. MARKETING				
G.1. Intensificarea activității de cercetare de piață și de	G.1.1. Realizarea de activități de cercetare a pieței ecoturistice	2023-2029	MAT, MCID, OMD, asociații din turism, IC	programele de cercetare MCID, planul sectorial de cercetare al MAT

monitorizare a fluxurilor turistice, în scopul fundamentării deciziilor viitoare de dezvoltare	G.1.2. Realizarea și implementarea unui sistem de monitorizare a activității turistice din cadrul destinației (include profilul destinației, profilul vizitatorilor, satisfacția acestora)			
	a) realizarea unei metodologii comune de monitorizare pentru toate destinațiile;	2023-2024	MAT, MCID, asociații din turism, IC	programele de cercetare ale MCID, planul sectorial de cercetare al MAT, fonduri pentru ONG
	b) implementarea sistemului de culegere a datelor, analizarea, interpretarea rezultatelor și identificarea de soluții pentru creșterea calității serviciilor.	2023-2029	MAT, MCID, OMD, AAP, ANZM - ODM, asociații din turism, IC	
G.2. Îmbunătățirea calității experienței ecoturistice	G.2.1. Crearea unor produse/programe ecoturistice inovative la nivel de destinație	2023-2029	OMD, AAP, asociații din turism, operatori privați	OMD, APL, programe MAT, operatori din turism - fonduri proprii
G.3. Realizarea unor branduri locale pentru destinațiile ecoturistice, sub umbrela brandului turistic național	G.3.1. Realizarea unor branduri ecoturistice locale, la nivel de destinație			
	a) realizarea unui brand turistic și a unei mărci locale pentru fiecare destinație ecoturistică;	2023-2029	OMD (coord.), APL, AAP, operatori turistici, asociații din turism	OMD, PNRR, fonduri pentru ONG-uri
	b) utilizarea mărcii locale pentru produse și servicii (turistice și conexe) oferite în cadrul destinației;			
	c) realizarea unui sistem de verificare a calității produselor și serviciilor ce folosesc marca destinației.			
G.3.2. Realizarea unei identități vizuale pentru sistemul de certificare al destinațiilor de ecoturism din România	2023-2024	MAT (coord.), asociații din turism, OMD (parteneri)	MAT, fonduri europene	
G.4. Promovarea produsului ecoturistic la nivel național și internațional	G.4.1. Realizarea planului și campaniei de promovare a destinațiilor ecoturistice și a României ca destinație ecoturistică			
	a) realizarea unei secțiuni speciale în cadrul site-ului de promovare al ministerului responsabil cu dezvoltarea turismului dedicată ecoturismului și corelarea ei cu alte platforme dedicate ecoturismului;	2023-2029	MAT (coord.), asociații din turism, OMD (parteneri)	MAT, fonduri europene
	b) realizarea layout-ului pentru materialele de promovare a destinațiilor ecoturistice;			
	c) realizarea de campanii publicitare;			
	d) realizarea de campanii de relații publice;			
	e) realizarea unor study tururi pentru tur-operatori naționali și internaționali și pentru influenceri;			
	f) participarea la târguri și expoziții de turism și specializate pe ecoturism;			
	g) planificarea și implementarea marketingului online.			
	G.4.2. Realizarea de acțiuni de promovare la nivel de destinație ecoturistică			
a) realizarea unei baze cu imagini foto și video de bună calitate;	2023-2029	OMD (coord.), APL, AAP, operatori	OMD, PNRR	
b) realizarea de tipărituri;				
c) realizarea unor website-uri proprii pentru destinații;				

	d) participarea la evenimente de promovare specifice din țară și din străinătate;		turistici, asociații din turism	
	e) organizarea unor evenimente specifice pe plan local;			
	f) organizarea unor seminarii/conferințe/mese rotunde pe teme precum ecoturismul, dezvoltarea durabilă, protecția mediului;			
	g) planificarea și implementarea marketingului online la nivelul fiecărei destinații.			

Succesul procesului de implementare a va depinde de suportul pe care îl va avea din partea factorilor implicați și de cooperarea dintre aceștia. Astfel, vor avea diverse roluri, după cum urmează:

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului va fi implicat în coordonarea stakeholderilor din domeniu, în crearea cadrului instituțional, în coordonarea procesului de desemnare a destinațiilor ecoturistice din România, dar și în dezvoltarea infrastructurii specifice și în realizarea activităților promoționale la nivel național. De asemenea, MAT va fi activ implicat în procesul de identificare a necesităților de finanțare din domeniu și în derularea unor programe de finanțare.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor elaborează politica în domeniul mediului, iar din această perspectivă are atribuții în crearea cadrului legislativ și instituțional. De maximă importanță este rolul pe care îl joacă în îmbunătățirea procesului de management al ariilor naturale protejate. De asemenea, alături de MAT este implicat în procesul desemnării destinațiilor ecoturistice.

Ministerul Culturii va fi implicat prin activitățile și programele pe care le finanțează în susținerea și promovarea moștenirii și diversității culturale - punerea în valoare a patrimoniului imobil, mobil și imaterial național, valorificarea obiectivelor culturale de valoare internațională, dintre care unele aflate pe teritoriul unor arii naturale protejate.

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației are implicații deosebite în dezvoltarea cu succes a acestei forme de turism, și în special în menținerea arhitecturii tradiționale și în limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor ecoturistice. De asemenea, prin programele coordonate, MDLPA este implicat în finanțarea unor acțiuni din cadrul strategiei, dar și în coordonarea reformei/investițiilor din cadrul PNRR cu privire la rutele de cicloturism.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală care reprezintă Autoritatea de Management pentru Planul Național Strategic, are atribuții importante în realizarea politicii de dezvoltare rurală și în finanțarea unor acțiuni specifice din cadrul strategiei.

Ministerul Fondurilor Europene va fi, de asemenea, implicat în finanțarea unor programe cu impact asupra dezvoltării ecoturismului.

Ministerul Educației va fi implicat în cadrul procesului de educare și conștientizare și în dezvoltarea resurselor umane.

Agențiile de Dezvoltare Regională vor gestiona în perioada următoare Programele Operaționale Regionale, programe de finanțare cu impact asupra dezvoltării ecoturismului.

Administratorii ariilor naturale protejate vor avea un rol deosebit în creșterea notorietății pe care destinația o va avea în viitor și în procesul de dezvoltare a ecoturismului la nivel local, prin implicarea în realizarea infrastructurii specifice, în realizarea unor programe ecoturistice, crearea unor mărci locale sau în implicarea în cadrul OMD-urilor ce vor fi create. De asemenea, prin influența pe care o au sau o vor căpăta pe plan local, vor fi implicate în procesul de conștientizare și de dezvoltare a resurselor umane.

Administrațiile publice locale sunt implicate în dezvoltarea proiectelor locale de infrastructură generală și turistică, putând fi cooptați și administratorii ariilor naturale protejate în realizarea infrastructurii de vizitare și informare și în dezvoltarea unor proiecte culturale. De asemenea, dețin un rol important în realizarea procesului de conștientizare, în stimularea afacerilor și păstrarea tradițiilor locale.

Asociațiile naționale din domeniul turismului/ecoturismului sunt implicate în realizarea și comercializarea produselor ecoturistice, în asigurarea unor standarde de calitate, dar și în procesul de conștientizare și de dezvoltare a resurselor umane.

Organizațiile de management al destinațiilor ecoturistice vor fi implicate în dezvoltarea turistică integrată și în gestionarea activităților promoționale la nivelul întregului areal.

Societatea civilă (alte ONG-uri față de OMD-urile menționate mai sus) joacă un rol deosebit de important în conservarea naturii și în promovarea practicilor durabile de dezvoltare locală, fiind implicată în susținerea a numeroase proiecte culturale, de conștientizare, de dezvoltare a resurselor umane din domeniu, de ecologizare, și chiar în administrarea anumitor arii protejate.

CAPITOLUL IV REZULTATE AȘTEPTATE

Strategia a venit cu un set de obiective și de direcții de dezvoltare către care să orienteze eforturile de valorificare prin ecoturism a unor zone în care natura și cultura locală ocupă un loc central, în concordanță cu cerințele impuse de legislația națională, precum și de convențiile internaționale la care România a aderat.

Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul acestor destinații și creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea comunităților locale.

În urma implementării strategiei și a planului de acțiune aferent, se așteaptă să se obțină o serie de rezultate, structurate pe cele 7 domenii prioritare și pe obiectivele specifice:

Domeniul A. CADRU INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV

Obiectivul nr. A.1. Crearea cadrului de cooperare inter-instituțională pentru creșterea numărului de parteneriate la nivel local, regional și național

Se are în vedere crearea unor parteneriate la nivel național și la nivel de destinație, în vederea implementării strategiei și a dezvoltării unor destinații și a unor produse ecoturistice reprezentative. Concret, în urma implementării strategiei:

- se va crea cadrul de cooperare între factorii implicați în dezvoltarea ecoturismului (din sectorul public și privat), atât la nivel național, cât și la nivelul destinațiilor, în vederea implementării strategiei și a planului de acțiune;
- vor fi create OMD-uri/structuri de management funcționale la nivelul destinațiilor (ecoturistice și în curs de desemnare);
- va fi realizat un parteneriat între Organizațiile de Management al Destinațiilor ecoturistice/structurilor de management al acestora, în vederea creșterii reprezentării și a valorificării oportunităților de dezvoltare prin ecoturism la nivelul destinațiilor;
- vor fi create și sprijinite asociații locale de ecoturism;
- vor fi create și sprijinite asociații/grupuri de meșteșugari și producători locali.

Obiectivul nr. A.2. Crearea cadrului necesar pentru recunoașterea la nivel național și internațional a Criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România

Se urmărește creșterea vizibilității sistemului de recunoaștere a destinațiilor ecoturistice, atât în rândul turiștilor, cât și în rândul factorilor de decizie din destinațiile potențiale, atât pe plan intern, cât și internațional. Prin urmare, prin implementarea acțiunilor se va obține:

- un sistem de evaluare a destinațiilor ecoturistice recunoscut și vizibil la nivel național și internațional;
- destinații turistice consiliate în vederea dezvoltării pe principii durabile;
- destinații turistice care aleg acest model durabil de dezvoltare turistică.

Obiectivul A.3. Întărirea capacității administrative a instituțiilor pentru implementarea politicilor și programelor de dezvoltare a ecoturismului

- planuri de management ale ariilor naturale protejate aprobate, cu măsuri aferente de management al vizitatorilor și de dezvoltare durabilă/comunitară;
- arii naturale protejate implicate activ în dezvoltarea locală, în dezvoltarea activităților ecoturistice și în creșterea experienței vizitatorilor;

- politică a ANANP care să pună accent pe dezvoltarea ecoturismului și a destinațiilor ecoturistice;
- strategii de dezvoltare a turismului centrate pe ecoturism și planuri anuale de acțiune pentru destinațiile ecoturistice. Aceste strategii vor fi corelate cu strategiile GAL și cu strategiile de dezvoltare județeană și locală;
- noi surse de finanțare pentru a pune în aplicare programele de dezvoltare a ecoturismului.

Domeniul B. INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

Obiectivul nr. B.1. Crearea instrumentelor pentru dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul destinațiilor care să permită lărgirea gamei de servicii oferite, fără un impact negativ asupra mediului

Se preconizează că implementarea acțiunilor dedicate infrastructurii turistice și de vizitare va produce rezultate, precum:

- arii naturale protejate/destinații ecoturistice echipate pentru vizitare (centre de vizitare realizate/amenajate; puncte de informare turistică realizate; centre locale de informare și promovare turistică operaționalizate; trasee speciale amenajate; trasee turistice reabilite; observatoare faună sălbatică realizate; puncte de belvedere amenajate; locuri de campare amenajate; refugii turistice realizate/refăcute; cabane turistice realizate/refăcute; parcări amenajate);
- destinații cu o semnalizare turistică mai bună și unitară;
- piste/trasee de cicloturism amenajate (Eurovelo, naționale, regionale) și întreținute;
- trasee pedestre de lungă distanță, trasee tematice naționale și regionale realizate și întreținute;
- obiective de patrimoniu natural echipate, protejate și introduse în circuitul turistic;
- obiective de patrimoniu cultural reabilite și introduse în circuitul turistic;
- muzee și colecții etnografice sprijinite;
- zone cu impact estetic negativ din cadrul destinațiilor ecologizate și reabilite peisagistic.

Din punct de vedere legislativ este absolut necesară schimbarea legislației cu privire la traseele turistice, pentru a putea omologa trasee turistice în afara zonei montane.

Obiectivul nr. B.2. Crearea instrumentelor pentru protejarea și menținerea arhitecturii tradiționale și limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor ecoturistice

- PUG-uri realizate/actualizate pentru unitățile administrativ-teritoriale incluse în cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic, în care sunt avute în vedere principiile dezvoltării durabile și se ține cont de zonarea ariilor naturale protejate
- regulamente locale de urbanism/documentații de urbanism realizate/actualizate la nivelul unităților administrativ-teritoriale incluse în cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic, cu detalierea unui set de reguli privind tipul de materiale, tehnici de construcție și aspectul general al clădirilor construite;
- ghiduri de urbanism, ghiduri de arhitectură specifică destinațiilor, ghiduri de bune practici în privința construirii și realizării lucrărilor de reparații asupra infrastructurii turistice;
- patrimoniu construit cu specificitate arhitecturală deosebită neinclus pe lista monumentelor istorice, inventariat și protejat.

Domeniul C. EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE

Obiectivul nr. C.1. Creșterea nivelului de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităților locale și a vizitatorilor pe de o parte, dar și în rândul administrațiilor publice centrale și locale, ONG-urilor, instituțiilor de învățământ, altor instituții și organizații pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare, implicare în activitățile specifice ecoturismului

Urmare a implementării acțiunilor propuse va fi obținută o comunicare mai eficientă a principiilor ecoturismului și a celor de protecție a patrimoniului natural și cultural în rândul vizitatorilor, operatorilor din turism, comunităților și autorităților publice locale. Acest lucru va contribui la minimizarea efectelor negative legate de impactul activităților turistice și la un grad mai mare de apreciere a patrimoniului natural și cultural din partea comunității locale și a vizitatorilor. În acest sens, ca rezultat vom avea:

- comunități locale conștientizate și educate cu privire la valorile naturale și culturale, capabile să identifice anumite oportunități pentru dezvoltare prin turism durabil și ecoturism;
- instituții de învățământ implicate în procesul de conștientizare și educare, inclusiv printr-o nouă curriculă realizată;
- vizitatori conștientizați de valorile naturale și culturale din cadrul destinației, de caracterul fragil al anumitor areale, dispuși să contribuie activ sau pasiv la efortul de protejare/conservare;
- întreprinderi din turism conștientizate și informate cu privire la posibilitatea dezvoltării afacerii pe principii durabile.

Domeniul D. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Obiectivul nr. D.1. Îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională, precum și dezvoltarea organizațională, profesională și a carierei pentru personalul implicat în activitățile de ecoturism din cadrul ariilor naturale protejate și a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism

Resursele umane calificate sunt deosebit de importante în dezvoltarea activităților ecoturistice și în procesul mai complex de gestionare a destinațiilor ecoturistice. În acest sens, în urma implementării acțiunilor propuse, vor fi create:

- programe de pregătire pentru ghizi specializați pentru activități specifice ecoturismului;
- module de pregătire profesională în managementul vizitatorilor și ecoturism pentru personalul implicat în administrarea ariilor naturale protejate;
- programe de pregătire pentru managerii de destinații turistice;
- programe de pregătire pentru personalul Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică și al Centrelor Locale de Informare și Promovare Turistică;
- un corp de formatori în ecoturism;
- pachete de pregătire pentru administratorii/proprietarii care oferă servicii ecoturistice;
- sesiuni de training/cursuri de pregătire pentru personalul din cadrul micilor afaceri din domeniu.

Domeniul E. DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTAREA LOCALĂ

Obiectivul nr. 1. Dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizată de comunitățile locale din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic

În vederea existenței unor produse turistice care să satisfacă doleanțele acestui segment de turiști, în cadrul comunităților rurale din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic ar trebui

să fie sprijinite o serie de structuri, activități și servicii turistice prietenoase cu mediul natural și cultural:

- structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare/alimentație;
- structuri PGL;
- servicii de agrement.

De asemenea, va fi realizată legislația necesară recunoașterii și certificării meșteșugarilor tradiționali și a produselor tradiționale, vor fi sprijiniți meșterii populari/producătorii locali și se va face un inventar al patrimoniului cultural imaterial legat de activitățile agroculturnale.

Obiectivul nr. 2. Îmbunătățirea cadrului legal propice activităților din sfera ecoturismului pentru micii întreprinzători la nivel local

- cadru legislativ simplificat pentru afaceri de mici dimensiuni din domeniul turismului și din domeniile adiacente;
- cadru legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente transparentizat.

Domeniul F. CONSERVAREA NATURII ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

Obiectivul nr. 1. Participarea activă la conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității

- programe de atragere a operatorilor economici locali pentru a participa voluntar cu resurse materiale și/sau financiare la acțiunile de conservare;
- mecanisme financiare pentru servicii ecosistemice furnizate de ariile naturale protejate;
- programe de atragere a vizitatorilor pentru a participa voluntar cu resurse materiale și/sau financiare la acțiunile de conservare.

Obiectivul nr. 2. Aplicarea acțiunilor de protecție a mediului și dezvoltare durabilă la nivelul destinațiilor ecoturistice sau cu potențial ecoturistic

În urma implementării acțiunilor propuse, vor exista:

- destinații care au planificat și implementat tehnici de management al vizitatorilor;
- destinații/arii naturale protejate pentru care s-au realizat evaluări ale impactului asupra mediului pentru planuri, proiecte, programe;
- destinații care au implementat politici de mediu;
- arii naturale protejate cu o capacitate sporită de protecție, cu resurse umane și tehnice suficiente.

Obiectivul nr. 3. Identificarea unor instrumente pentru transportul turistic durabil în interiorul și către destinație

- destinații accesibile prin transportul în comun și prin mijloace alternative de transport.

Domeniul G. MARKETING

Obiectivul nr. 1. Intensificarea activității de cercetare de piață și de monitorizare a fluxurilor turistice, în scopul fundamentării deciziilor viitoare de dezvoltare

În vederea cunoașterii realităților pieței și fundamentării cât mai corecte a deciziilor ce se vor lua în legătură cu produsul ecoturistic, sunt avute în vedere realizarea unor/unei/unui:

- rapoarte/cercetări/studii: de segmentare a pieței, de imagine pe piețele țintă, privind tiparul și distribuția cererii, privind profilul consumatorului (motivație, nevoi, categorii, ce se așteaptă de la o destinație, cât sunt dispuși să plătească), analiza concurenților etc.;
- metodologii de monitorizare a fluxurilor turistice și de evaluare a satisfacției vizitatorilor la nivel de destinație;
- sistem de monitorizare a fluxurilor de vizitatori și a satisfacției acestora.

Obiectivul nr. 2. Îmbunătățirea calității experienței ecoturistice

În vederea îmbunătățirii calității experienței turiștilor/vizitatorilor, se are în vedere lărgirea spectrului de activități realizate la nivelul destinațiilor, respectiv dezvoltarea și promovarea unor programe turistice specifice acestora.

Obiectivul nr. 3. Realizarea unor branduri locale pentru destinațiile ecoturistice, sub umbrela brandului turistic național

Acțiunile propuse în cadrul acestui obiectiv vor genera:

- o promovare unitară la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic;
- destinații care dezvoltă un brand turistic propriu;
- destinații care au dezvoltat mărci locale;
- produse locale/servicii promovate sub umbrela unei mărci;
- identitate vizuală pentru destinațiile ecoturistice naționale.

Obiectivul nr. 4. Promovarea produsului ecoturistic la nivel național și internațional

- plan și campanie de promovare a destinațiilor ecoturistice și a României ca destinație ecoturistică;
- campanii de promovare pentru destinațiile ecoturistice din România.

CAPITOLUL V INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI ETAPELE EVALUĂRII

5.1. Etapele evaluării

În cadrul procesului de monitorizare se va urmări îndeplinirea indicatorilor pentru acțiunile propuse în cadrul strategiei, vor fi identificate potențialele probleme în implementare și vor fi propuse acțiuni corective acolo unde este nevoie.

Evaluarea și monitorizarea strategiei va fi realizată de Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, pe baza informațiilor primite periodic de la ceilalți factori implicați și se va face:

- anual;
- la finalul perioadei pentru care este realizat (2029).

Răspunsuri la aspectele monitorizate, soluții pentru implementarea cu succes a planului de acțiune al strategiei (inclusiv elaborarea unor planuri anuale de lucru), dar și sugestii pentru modificarea anumitor aspecte din cadrul strategiei, în funcție de necesitățile ce vor apărea pe parcurs, vor fi formulate în cadrul Grupului Interministerial de dezvoltare a ecoturismului și a Consiliului Național al Ecoturismului.

5.2. Indicatori de monitorizare

<i>A acțiune</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Indicator tip output</i>	<i>Indicator tip outcome</i>	<i>Sursa datelor</i>
Domeniul A. CADRU INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV				
A.1. Crearea cadrului de cooperare inter-instituțională pentru creșterea numărului de parteneriate la nivel local, regional și național				
A.1.1. Stabilirea cadrului de cooperare la nivel național pentru implementarea Strategiei Naționale de Ecoturism				
a) reluarea activității Grupului Interministerial de dezvoltare a ecoturismului în România (GI);	Da/Nu	GI funcțional	Factorii implicați în ecoturism participă în mod activ la activitățile GI și CNE; Colaborare îmbunătățită între factorii implicați; SNE implementată.	MAT
b) înființarea unui Consiliul Național al Ecoturismului (CNE).	Da/Nu	CNE înființat și funcțional		
A.1.2. Înființarea, recunoașterea și sprijinirea unor structuri de management la nivelul destinațiilor ecoturistice				
a) înființarea de OMD-uri/structuri de management la nivelul destinațiilor (ecoturistice și în curs de desemnare) și renunșterea lor de către partenerii locali și naționali (ex. MAT);	Număr	Număr OMD-uri/structuri de management ale destinațiilor înființate	O organizare mai bună și coordonare a acțiunilor realizate de diverși actori în dezvoltarea ecoturismului	MAT
b) sprijinirea acestor OMD-uri/structuri de management, prin finanțarea unor activități de promovare, comunicare, creșterea capacității resurselor umane etc.	Număr	Număr OMD-uri/structuri de management ale destinațiilor susținute		
A.1.3. Înființarea unei rețele integrate alcătuită din structurile de management create la nivelul destinațiilor ecoturistice	Da/Nu Număr	Rețea înființată, cu platformă de comunicare, realizată și funcțională; Număr de membri ai rețelei integrate.	O coordonare mai bună, în vederea derulării unor acțiuni comune	MAT, AER, OMD
A.1.4. Înființarea și sprijinirea asociațiilor locale				
a) înființarea unor rețele locale de servicii ecoturistice și încurajarea lor în a se constitui în asociații locale de ecoturism;	Număr	Număr de asociații locale de ecoturism înființate; Număr de operatori economici incluși în rețea.	Produse ecoturistice competitive, inovative; Turiști care beneficiază de serviciile operatorilor privați din rețea.	MAT, OMD, AER
b) înființarea asociațiilor/grupurilor de meșteșugari și producători locali;	Număr	Număr de asociații de producători/meșteșugari realizate; Număr de producători/meșteșugari înscriși în rețea.	Economie locală prosperă, bazată pe produse locale tradiționale; Produse locale competitive; Turiști/vizitatori care beneficiază de produsele acestora.	MADR
c) sprijinirea grupurilor de meșteșugari/producători locali în vederea comercializării produselor în cadrul structurilor turistice și în vederea certificării acestora.	Număr	Număr de asociații sprijinite; Număr de membri sprijiniți.		
A.2. Crearea cadrului necesar pentru recunoașterea la nivel național și internațional a Criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice din România				

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
A.2.1. Recunoașterea la nivel național și internațional a conceptului de destinație ecoturistică și a criteriilor pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice				
a) creșterea vizibilității sistemului de desemnare a destinațiilor ecoturistice și transparentizarea procesului (realizarea unei secțiuni distincte în cadrul site-ului web al ministerului responsabil cu dezvoltarea turismului);	Da/Nu	Secțiune în cadrul site-ului web	Sistem de evaluare a destinațiilor ecoturistice vizibil pe plan intern; Destinații turistice interesate de dezvoltare pe principii durabile.	MAT
b) revizuirea sistemului de criterii, atunci când acest lucru se impune;	Da/Nu Număr	Număr revizuirii ale sistemului	Sistem de evaluare adaptat (atunci când acest lucru se impune)	
c) recunoașterea criteriilor de desemnare a destinațiilor ecoturistice la nivel internațional, de către GSTC;	Da/Nu	Sistem de evaluare a destinațiilor ecoturistice recunoscut de către GSTC	Sistem de evaluare a destinațiilor ecoturistice recunoscut de GSTC; Destinații care beneficiază de recunoaștere internațională.	MAT, AER
d) comunicarea conceptului la nivel internațional și inițierea unui dialog la nivel european pentru agrearea conceptului.	Număr	Număr acțiuni de comunicare	Sistem de evaluare a destinațiilor ecoturistice recunoscut la nivel internațional	
A.2.2. Consilierea, evaluarea și desemnarea oficială a altor destinații ecoturistice, dar și reevaluarea periodică a celor deja desemnate, conform criteriilor stabilite				
a) consilierea actorilor locali în vederea dezvoltării de destinații ecoturistice;	Număr	Număr destinații consiliate	Destinații care aleg un model durabil de dezvoltare turistică, atractive și competitive; OMD-uri cu o calitate a managementului crescută; Turiști/vizitatori care au avut parte de o experiență ecoturistică îmbunătățită.	MAT, AER
b) evaluarea și desemnarea unor viitoare destinații ecoturistice;	Număr	Număr destinații desemnate		MAT
c) reevaluarea periodică a destinațiilor ecoturistice desemnate.	Număr	Număr destinații reevaluate		MAT
A.3. Întărirea capacității administrative a instituțiilor pentru implementarea politicilor și programelor de dezvoltare a ecoturismului				
A.3.1. Creșterea rolului pe care administratorii ariilor protejate îl joacă la nivel local și în susținerea activităților ecoturistice				
a) accelerarea elaborării, aprobării și operaționalizării planurilor de management ale ariilor naturale protejate, cu măsuri aferente de management al vizitatorilor și de dezvoltare durabilă/comunitară;	Număr	Număr de planuri de management cu măsuri aferente de management al vizitatorilor și de dezvoltare durabilă/ comunitară aprobate	Arii naturale protejate cu capacitate îmbunătățită pentru dezvoltarea activităților ecoturistice și pentru creșterea experienței vizitatorilor	MMAP, ANANP, AAP
b) consultarea și cooptarea administratorilor ariilor naturale protejate în elaborarea politicii locale și regionale de turism.	Număr	Număr de politici locale de dezvoltare a turismului (master-planuri, strategii) la care administratorii ariilor naturale protejate au fost consultate/au acordat avize	Administratorii ariilor naturale protejate cu un rol mai mare în dezvoltarea locală	
c) integrarea ecoturismului și a conceptului de destinație ecoturistică în cadrul politicilor ANANP;	Număr	Număr de destinații ecoturistice vizate de politica ANANP	Politica ANANP în domeniul turismului va integra conceptul de destinație ecoturistică	ANANP

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
d) modificarea <i>Anexei nr. 2 din H.G. nr. 230/2003</i> , în sensul introducerii în cadrul <i>structurii minime a personalului administrațiilor parcurilor naționale și parcurilor naturale</i> a unui responsabil turism, cu atribuții în managementul vizitatorilor.	DA/NU	Legislație revizuită	Arii naturale protejate cu capacitate îmbunătățită pentru dezvoltarea activităților ecoturistice și pentru creșterea experienței vizitatorilor	MMAP
A.3.2. Realizarea unor strategii de dezvoltare a turismului, centrate pe ecoturism, la nivelul destinațiilor ecoturistice și integrarea acțiunilor strategice ale destinațiilor în cadrul strategiilor de dezvoltare județeană și locală și în cadrul strategiei GAL				
a) realizarea strategiilor de dezvoltare a turismului, centrate pe ecoturism, pentru destinațiile ecoturistice și a unor planuri anuale de acțiune;	Număr	Număr strategii realizate; Număr de planuri de acțiune anuale realizate.	Viziune, obiective și acțiuni strategice comune de dezvoltare a turismului, bazate pe principii durabile, la nivelul destinațiilor ecoturistice	OMD, GAL
b) corelarea strategiilor GAL, strategiilor de dezvoltare regională, județeană și locală cu strategiile de dezvoltare a turismului realizate la nivelul destinațiilor ecoturistice	Număr	Număr strategii ale destinațiilor ecoturistice corelate cu celelalte strategii de pe plan local		OMD, GAL
Domeniul B. INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI				
B.1. Crearea instrumentelor pentru dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic, care să permită lărgirea gamei de servicii oferite, fără un impact negativ asupra mediului				
B.1.1. Realizarea infrastructurii și facilităților de vizitare și informare la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic. Operaționalizarea unei/unor linii de finanțare pentru:				
a) amenajarea și funcționarea centrelor de vizitare;	Da/Nu Număr	Linie de finanțare operațională; Număr de centre de vizitare realizate/funcționale.	Arii naturale protejate/Destinații ecoturistice cu infrastructură de vizitare îmbunătățită; Turiști/Vizitatori care beneficiază de infrastructura de vizitare realizată.	MMAP, MIPE, ANANP, AAP
b) amenajarea de puncte de informare în locurile principale de acces în zonă și operaționalizarea centrelor locale de informare și promovare turistică și integrarea lor cu centrele de vizitare, cât și în cadrul unei rețele județene/regionale de centre de informare;	Da/Nu Număr	Linie de finanțare operațională; Număr de puncte de informare turistică realizate; Număr centre de informare operaționalizate.		MAT, MADR, ADR
c) realizarea/refacerea traseelor turistice existente și realizarea de trasee speciale (tematice, ecvestre, cicloturistice, de schi fond și schi de tură, punți suspendate, alergare montană, via ferrata, parcursuri de aventură și rafting etc.) - cu locuri de popas, panouri informative și de interpretare, semne de orientare, puncte de belvedere, observatoare faună sălbatică (dacă este cazul);	Da/Nu Număr	Linie de finanțare operațională; Număr trasee turistice realizate/reabilitate; Număr de trasee speciale amenajate. Număr km de trasee realizate/reabilitate.		MAT, MADR, ADR
d) amenajarea de locuri de campare;	Da/Nu Număr	Linie de finanțare operațională; Număr de locuri de campare amenajate.		MAT, MADR, ANANP, AAP

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
e) amenajarea/refacerea de refugii montane și a unor cabane turistice;	Da/Nu Număr	Linie de finanțare operațională; Număr de refugii turistice realizate/refăcute; Număr de cabane turistice realizate/refăcute.		MAT, ADR, ANANP, AAP
f) amenajarea de parcări în apropierea locurilor de acces în aria naturală protejată și la alte obiective turistice;	Da/Nu Număr	Linie de finanțare operațională; Număr de parcări amenajate.		ADR, ANANP, AAP
g) realizarea unui sistem unitar de semnalizare în interiorul destinației.	Da/Nu Număr	Linie de finanțare operațională; Număr sisteme unitare de semnalizare.		MAT, ADR, OMD
B.1.2. Dezvoltarea unei rețele de trasee turistice și cicloturistice la nivel național				
a) realizarea cadrului legal pentru omologarea traseelor turistice, inclusiv pentru cele care nu sunt în zonele montane;	Da/Nu	Legislație revizuită	Infrastructură pentru turism activ îmbunătățită, de calitate, competitivă; Utilizatori care beneficiază de piste/trasee de cicloturism/trasee pedestre/trasee turistice tematice.	MAT
b) operaționalizarea unui program/linii de finanțare pentru: - Crearea, monitorizarea și întreținerea infrastructurii dedicate cicloturismului atât pentru traseele europene EuroVelo 6 și 13, cât și pentru rețeaua națională și regională; - Crearea, monitorizarea și întreținerea rutelor pedestre europene (E3 și E8) și a altor rute tematice de lungă distanță, naționale și regionale.	Da/Nu Număr	Program de finanțare operațional; Număr trasee omologate; Număr km piste/trasee de cicloturism amenajate; Număr km trasee turistice naționale și regionale marcate.		MADR, MAT, ADR
B.1.3. Valorificarea unor puncte de interes turistic la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic. Program/linie de finanțare pentru:				
a) amenajarea unor obiective naturale din interiorul destinațiilor ecoturistice și a destinațiilor cu potențial ecoturistic;	Da/Nu Număr	Program de finanțare operațional; Număr de alte obiective naturale valorificate turistic.	Diversificarea ofertei turistice a destinației, creșterea calității și competitivității acesteia; Turiști/vizitatori care beneficiază de obiectivele turistice naturale amenajate	ADR, MADR, MAT, MMAP
b) reabilitarea/restaurarea/conservarea/consolidarea/reconstrucția/valorificarea unor monumente culturale cu valoare turistică ridicată, situate în cadrul destinațiilor ecoturistice și a destinațiilor cu potențial ecoturistic.	Da/Nu Număr	Program de finanțare operațional; Număr de alte obiective culturale valorificate turistic.	Diversificarea ofertei turistice a destinației, creșterea calității și competitivității acesteia; Turiști/vizitatori care beneficiază de obiectivele turistice culturale amenajate	ADR, MADR, MAT MC, INP
B.1.4. Sprijinirea inițiativelor de dezvoltare de ecomuzee, muzee și colecții etnografice în cadrul destinațiilor ecoturistice				
a) Sprijinirea inițiativelor de dezvoltare de muzee și colecții etnografice în cadrul destinațiilor ecoturistice (Program/linie de finanțare)	Da/Nu Număr	Program de finanțare operațional;	Diversificarea ofertei turistice a destinației, creșterea calității și competitivității acesteia;	MC, INP, MADR, ADR

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
		Număr de muzee și colecții etnografice sprijinite.	Turiști/vizitatori care beneficiază de obiectivele turistice culturale sprijinite	
b) Inventarierea și crearea unei rețele de sate ecomuzeu pentru punerea în valoare a patrimoniului material și imaterial	Da/Nu Număr	Rețea creată; Număr sate ecomuzeu.		
B.1.5. Ecologizarea și reabilitarea peisagistică a zonelor cu impact estetic negativ din cadrul destinațiilor (Program/linie de finanțare)	Da/Nu Număr	Program de finanțare operațional; Număr de proiecte de ecologizare/reabilitare peisagistică.	Destinații cu aspect peisagistic îmbunătățit; Turiști/vizitatori care au ajuns în destinațiile sprijinite.	ADR, MIPE
B.2. Crearea instrumentelor pentru protejarea și menținerea arhitecturii tradiționale și limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor ecoturistice				
B.2.1. Actualizarea/realizarea documentațiilor de urbanism la nivelul unităților administrativ-teritoriale incluse în cadrul destinațiilor ecoturistice				
a) actualizarea/realizarea PUG-urilor la nivelul unităților administrativ-teritoriale incluse în cadrul destinațiilor ecoturistice și a celor cu potențial ecoturistic;	Număr	Număr de PUG-uri realizate/revizuite	Politici de urbanism îmbunătățite	MDLPA, APL
b) actualizarea/realizarea regulamentor locale de urbanism/documentații de urbanism, prin care se vor detalia un set de reguli privind tipul de materiale, tehnici de construcție și aspectul general al clădirilor.	Număr	Număr de regulamente locale de urbanism realizate		MDLPA, APL
B.2.2. Implementarea unor soluții pentru menținerea arhitecturii tradiționale				
Încurajarea populației locale și a investitorilor din turism pentru folosirea unor soluții arhitecturale cu impact vizual minim și impact minim asupra mediului (elaborarea unor ghiduri de arhitectură specifică destinațiilor/ghiduri de bune practici în privința infrastructurii turistice).	Număr	Număr de ghiduri realizate	Soluții arhitecturale oferite; Persoane/investitori care au apelat la un astfel de ghid.	MDLPA, OAR
Domeniul C. EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE				
C.1. Creșterea nivelului de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităților locale și a vizitatorilor pe de o parte, dar și în rândul administrațiilor publice centrale și locale, ONG-urilor, instituțiilor de învățământ, altor instituții și organizații pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare, implicare în activitățile specifice ecoturismului				
C.1.1. Conștientizarea și educarea comunităților locale asupra valorilor naturale și culturale locale, cât și a importanței conservării lor				
a) consilierea comunităților din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic;	Număr	Număr proiecte/acțiuni de consiliere (întâlniri, cursuri, schimburi de vizite și bune practici) Număr persoane consiliate.	Comunități conștientizate și educate cu privire la valorile naturale și culturale locale și în privința importanței conservării lor.	OMD, ANANP, AAP
b) crearea unor programe de voluntariat;	Număr	Număr de programe de voluntariat;		OMD, ANANP, AAP

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
		Număr voluntari implicați.		
c) crearea și distribuirea de buletine informative periodice, materialele educative (pliante, broșuri și alte materiale) ce conțin informații privind protecția naturii și dezvoltarea ecoturismului;	Număr	Număr de publicații/buletine/ materiale informative distribuite; Număr persoane la care a ajuns informația/mesajul.		OMD, ANANP, AAP
d) dezvoltarea și implementarea de activități și evenimente diverse în cadrul comunității (serbări, concursuri etc.).	Număr	Număr de evenimente organizate; Număr persoane la care a ajuns informația/mesajul.		OMD, ANANP, AAP
C.1.2. Implicarea instituțiilor de învățământ în activități de educare și conștientizare a comunităților locale				
a) includerea principiilor de protecție a mediului și ecoturism în programa școlară - realizarea unei curricule deschise;	DA/NU Număr	Curriculum realizat Număr instituții de învățământ care implementează respectiva curriculă; Număr elevi care beneficiază de respectiva curriculă.	Elevi educați/conștientizați cu privire la principiile de protecție a mediului și ecoturism	ME
b) dezvoltarea/promovarea/susținerea unor activități extracurriculare cu accent pe protecția mediului și ecoturism.	Număr	Număr școli care au implementat proiecte/activități extracurriculare cu accent pe protecția mediului și ecoturism; Număr elevi implicați activități extracurriculare cu accent pe protecția mediului și ecoturism.		ME
C.1.3. Conștientizarea și educarea vizitatorilor asupra principiilor ecoturismului și a protecției mediului	Număr	Număr de materiale informative create (panouri, hărți, afișe ilustrate, pliante) Număr turiști/vizitatori la care ajunge mesajul.	Turiști/vizitatori informați/conștientizați	ANANP, AAP
C.1.4. Încurajarea dezvoltării de rețele locale de servicii și produse turistice cu responsabilitate ridicată față de mediul natural și social	Număr	Număr de operatori turistici implicați	Turiști care beneficiază de serviciile turistice oferite de operatori responsabili	MAT, Asociații din turism
Domeniul D. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE				
D.1. Îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională, precum și dezvoltarea organizațională, profesională și a carierei pentru personalul implicat în activitățile de ecoturism din cadrul ariilor naturale protejate și a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism				
D.1.1. Crearea unor programe de pregătire pentru ghizi specializați pentru activități specifice ecoturismului				
a) crearea unor module de pregătire pentru ghidul de turism, pentru activități specifice ecoturismului;	Număr	Număr programe de formare pentru ghidul de turism, care au	Persoane formate/Ghizi pregătiți pentru activități specifice ecoturismului	ANC, CSTHR,

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
		introdus modul pentru activități specifice ecoturismului; Număr de persoane care au urmat respectivul modul.		furnizori de formare profesională, asociații din turism
b) elaborarea standardului ocupațional pentru specializarea <i>ghid habitat natural, floră, faună</i> și ulterior verificarea profesională, avizarea, validarea sectorială și aprobarea acestuia, în conformitate cu legislația în vigoare;	DA/NU	Standard ocupațional elaborat, verificat profesional, avizat, validat sectorial și aprobat, în conformitate cu legislația în vigoare		
c) organizarea unor programe de formare pentru specializarea <i>ghid habitat natural, floră, faună</i> și pentru alte specializări (<i>ghid de speoturism, ghid peșteră turistică, ghid ecvestru etc.</i>).	Număr	Număr programe de formare pentru specializarea <i>ghid habitat natural, floră, faună</i> ; Număr de persoane care au urmat respectivul program.		
D.1.2. Pregătirea și dezvoltarea profesională a personalului implicat în administrarea ariilor naturale protejate pentru managementul vizitatorilor și derularea de activități specifice ecoturismului				
a) realizarea și implementarea unor module de pregătire profesională în managementul vizitatorilor și ecoturism, adaptate cerințelor fiecărei categorii de personal al ariilor naturale protejate;	Număr	Număr de module de pregătire create pentru angajații ariilor naturale protejate; Număr de persoane care au urmat respectivele module.	Angajați ai ariilor naturale protejate pregătiți și instruiți pentru managementul vizitatorilor și derularea de activități specifice ecoturismului	ANANP, AAP
b) organizarea de grupuri de lucru și ateliere de lucru pe tematici specifice legate de managementul ariilor naturale protejate și a vizitatorilor;	Număr	Număr de ateliere de lucru și grupuri de lucru organizate		
c) realizarea de schimburi de experiență naționale și internaționale pentru angajații ariilor naturale protejate pe diverse domenii de activitate;	Număr	Număr de schimburi de experiență ce au avut loc cu participarea angajaților ariilor naturale protejate		
d) dezvoltarea unor programe de mentorat pe subiecte ce țin de ecoturism, a unor burse de studii.	Număr	Număr de programe de mentorat organizate;		
D.1.3. Formarea de specialiști în managementul destinației (eco)turistice.	Da/Nu Număr	Program de pregătire pentru managementul destinației (eco)turistice; Număr de persoane care au urmat cursuri de pregătire în managementul destinației (eco)turistice.	Management al destinațiilor ecoturistice de calitate superioară, prin obținerea abilităților și competențelor necesare	CSTHR, furnizori de formare profesională, asociații din turism

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
D.1.4. Pregătirea profesională a personalului din cadrul Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică/Centrelor Locale de Informare și Promovare Turistică	Număr	Număr programe de pregătire create; Număr de persoane care au urmat respectivele programe.	Management al destinațiilor ecoturistice de calitate superioară, prin obținerea abilităților și competențelor necesare	CSTHR, furnizori de formare profesională, asociații din turism
D.1.4. Pregătirea profesională a resurselor umane din sectorul privat, din domeniul ecoturismului				
a) crearea unor pachete educaționale, informaționale și de pregătire inovative (inclusiv modele inovative în crearea afacerilor verzi) pentru administratorii/proprietarii care oferă servicii ecoturistice;	Număr	Număr programe de pregătire create; Număr de persoane care au urmat respectivele programe. Număr de afaceri verzi/ afaceri de ecoturism create ca urmare a participării la training sau în pachetele educaționale. Număr de locuri de muncă “verzi” create în domeniul ecoturismului.	Servicii ecoturistice îmbunătățite calitativ; Întreprinzători din ecoturism care oferă servicii îmbunătățite. Ceșterea numărului de afaceri de ecoturism și al locurilor de muncă “verzi”.	CSTHR, furnizori de formare profesională, asociații din turism
b) organizarea unor sesiuni de training/cursuri de pregătire pentru angajații din ecoturism și pentru meșteșugari/producători locali.	Număr	Număr sesiuni de training create; Număr de persoane care au urmat cursurile.	Servicii ecoturistice îmbunătățite calitativ; Angajați din ecoturism pregătiți pentru a oferi servicii îmbunătățite calitativ.	
D.1.5. Constituirea unui corp de formatori în ecoturism;	Da/Nu Număr	Corp al formatorilor în ecoturism Număr formatori	Persoane care oferă pregătire de specialitate pentru anumite grupuri cheie implicate în activități de conștientizare, educare și dezvoltare a resurselor umane Creșterea numărului furnizorilor de servicii ecoturistice, a eficienței și durabilității afacerilor lor.	CSTHR, furnizori de formare profesională, asociații din turism
Domeniul E. DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTAREA LOCALĂ				
E.1. Dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizate de comunitățile locale din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic				
E.1.1. Stimularea activităților tradiționale specifice destinațiilor				
a) realizarea legislației pentru recunoașterea și certificarea meșteșugarilor tradiționali și a produselor tradiționale	Da/Nu	Legislație revizuită	Activități tradiționale recunoscute; Meșteri tradiționali recunoscuți.	MC
b) crearea unui pachet de sprijin pentru meșteșugarii tradiționali / producătorii locali	Număr	Număr meșteri/producători locali susținuți.	Activități tradiționale specifice destinațiilor păstrate/patrimoniu cultural imaterial păstrat; Produse locale și tradiționale valorificate în turism.	MC, MADR, MAT
c) inventarierea și promovarea în activitățile ecoturistice a patrimoniului cultural imaterial legat de activitățile agro-culturale (agricole și pastorale);	Da/Nu	Inventariere realizată		MC, MADR, MAT

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
E.1.2. Încurajarea dezvoltării de servicii de agrement cu impact minim asupra cadrului natural				
a) crearea unui program de microfinanțare (acțiune combinată cu E.1.3.);	Da/Nu Număr	Program de microfinanțare operațional; Număr de structuri care beneficiază de finanțare	Servicii de agrement durabile și competitive dezvoltate; Turiști/vizitatori care beneficiază de noile servicii de agrement.	MAT, MADR, ADR
b) crearea unui program de consiliere pentru localnicii care doresc să dezvolte astfel de servicii (acțiune combinată cu E.1.3.).	Da/Nu Număr	Program de consiliere; Număr de structuri care beneficiază de consiliere.		
E.1.3. Încurajarea dezvoltării unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare și alimentație				
a) crearea unui program de microfinanțare (acțiune combinată cu E.1.2.);	Da/Nu Număr	Program de microfinanțare operațional; Număr de structuri care beneficiază de finanțare	Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare/alimentație durabile și competitive dezvoltate; Turiști care beneficiază de noile structuri.	MAT, MADR, ADR
b) crearea unui program de consiliere pentru localnicii care doresc să dezvolte astfel de servicii (acțiune combinată cu E.1.2.).	Da/Nu Număr	Program de consiliere; Număr de structuri care beneficiază de consiliere.		
E.1.4. Dezvoltarea și susținerea Punctelor Gastronomice Locale (PGL)				
a) oferire de consultanță/informații privind posibilitatea deschiderii unei astfel de unități și privind normele și condițiile de igienă care ar trebui respectate;	Număr	Număr de structuri PGL create	Facilități de alimentație la nivelul destinației, bazate pe gastronomia specifică zonei; Turiști care beneficiază de noile structuri.	ANSVSA, OMD
b) promovarea acestui concept în rândul turiștilor sosiți în cadrul destinațiilor ecoturistice (și nu numai);	Număr	Număr de structuri PGL promovate		
c) flexibilizarea conceptului pentru a putea fi aplicat în cadrul pensiunilor.	Da/Nu	Legislație revizuită		
d) crearea unor rețele de PGL la nivel de destinație ecoturistică, care să pună în valoare produsele agroalimentare certificate DOP (denumire de origine), IGP (protecția indicațiilor garantate), STG (specialități tradiționale garantate), produse certificate montan, produse atestate traditional, produse certificate etic, produse atestate local	Da/Nu Număr	Număr destinații la nivelul cărora s-a o rețea de PGL		
e) Operaționalizarea unei linii de finanțare pentru Punctele Gastronomice Locale (PGL)	Da/Nu	Linie de finanțare operațională;		
E.2. Îmbunătățirea cadrului legal propice activităților din sfera ecoturismului pentru micii întreprinzători locali				
E.2.1. Simplificarea cadrului legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente, care afectează negativ afacerile mici din turism din zone rurale	Da/Nu	Legislație revizuită	Cadru legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente simplificat; Structuri de primire turistică beneficiare	MAT

<i>Acțiune</i>	<i>Unitate de măsură</i>	<i>Indicator tip output</i>	<i>Indicator tip outcome</i>	<i>Sursa datelor</i>
			ale modificărilor legislative în vederea clasificării.	
E.2.2. Transparentizarea cadrului legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente				
a) realizarea și promovarea unui ghid destinat proprietarilor de structuri turistice de mici dimensiuni din mediul rural, în care vor fi centralizate toate reglementările la care acestea se supun (din domeniul turismului, mediului, PSI, ANSVSA, ITM etc.), într-un limbaj transparent și accesibil;	Da/Nu	Ghid realizat	Cadru legislativ din domeniul turismului și din domeniile adiacente transparentizat; Operatori economici care beneficiază de informații îmbunătățite legate de reglementările din domeniul turismului.	MAT, asociații din turism
b) realizarea unui program de consiliere la nivelul destinațiilor, pentru dezvoltarea micilor afaceri din sfera ecoturismului - oferirea de informații cu privire la reglementările legale aplicabile în domeniu (acțiune combinată cu E.1.2. și E.1.3.).	Da/Nu Număr	Program de consiliere realizat; Număr destinații care implementează programul de consiliere.		MAT, OMD
Domeniul F. CONSERVAREA NATURII ȘI PROTECȚIA MEDIULUI				
F.1. Participarea activă la conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității				
F.1.1. Participarea activă a operatorilor economici din cadrul destinațiilor la conservarea biodiversității				
a) realizarea unor programe de atragere voluntară a operatorilor economici locali pentru a participa la acțiunile de conservare, reecologizare în cadrul ariilor naturale protejate;	Număr	Număr programe create; Număr de agenți economici din cadrul destinațiilor care participă în mod voluntar la acțiuni de conservare.	Operatori economici locali din cadrul destinațiilor implicați activ în conservarea biodiversității; Creșterea sustenabilității destinației.	OMD
b) crearea unor mecanisme financiare pentru serviciile ecosistemice furnizate de ariile naturale protejate și de alte componente naturale ale destinației, aferente turismului.	Număr	Număr mecanisme financiare pentru serviciile ecosistemice furnizate de ariile naturale protejate; Valoare fonduri pentru servicii ecosistemice colectate.		
F.1.2. Crearea unor programe pentru a încuraja participarea activă a turiștilor la conservarea biodiversității	Număr	Număr programe create; Număr de turiști participanți anual la aceste activități de conservare a biodiversității	Un grad de înțelegere și participare personală mai activă din partea vizitatorilor; Creșterea sustenabilității destinației.	
F.2. Aplicarea acțiunilor de protecție a mediului și dezvoltare durabilă la nivelul destinațiilor ecoturistice sau cu potențial ecoturist				
F.2.1. Implementarea unui set de măsuri pentru managementul vizitatorilor la nivelul destinației	Număr	Număr de destinații care au planificat și implementat tehnici de management al vizitatorilor	Impact negativ produs de vizitatori la nivelul destinațiilor redus; Vizitatori cu o calitate a experienței îmbunătățită.	OMD, ANANP, AAP

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
F.2.2. Monitorizarea permanentă a impactului asupra mediului la nivelul destinației/ariei naturale protejate din cadrul destinației	Număr	Număr de destinații/arii naturale protejate pentru care s-au realizat evaluări ale impactului	Impact negativ produs de vizitatori la nivelul destinațiilor redus	OMD, ANANP, AAP, MMAP
F.2.3. Implementarea unor politici de mediu la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic	Număr	Număr destinații ce au implementat o politică/măsuri de mediu	Impact negativ asupra mediului în cadrul destinației redus	OMD
F.2.4. Extinderea formelor de protecție, pază, patrulare la nivelul ariilor naturale protejate				
a) realizarea de multiple parteneriate între instituțiile MAI, GNM, Salvamont și administratorii ariilor naturale protejate;	Număr	Număr de parteneriate realizate	Arii naturale protejate cu un regim mai bun de protecție	ANANP, AAP
b) creșterea dotărilor tehnice pentru supraveghere și control, dublate de operaționalizarea unor instrumente electronice de alertare/transmitere sesizări.	Număr	Număr arii naturale protejate care au dezvoltat proiecte pentru creșterea dotărilor tehnice pentru supraveghere și control, alertare		
F.3. Identificarea unor instrumente pentru transportul turistic în interiorul și către destinație				
F.3.1. Încurajarea folosirii mijloacelor alternative de transport și a transportului în comun în interiorul și spre destinație				
a) oferirea unor variante de transport în comun, în interiorul și spre destinație, și elaborarea de măsuri pentru adaptarea mijloacelor de transport în comun pentru a răspunde necesităților;	Număr	Număr de facilități de transport în comun, adaptate necesităților turiștilor, introduse	Acces cu mijloace de transport în comun/cu mijloace alternative de transport spre și în cadrul destinației; Turiști care beneficiază de mijloace de transport în comun/mijloace alternative de transport spre și în cadrul destinației.	OMD
b) promovarea mijloacelor de transport în comun și a mijloacelor alternative de transport (biciclete, bărci cu vâsle, atelaje trase de cai etc.) și oferirea de soluții de trasee off-road în afara ariei naturale protejate.	Număr	Număr de surse de informații cu privire la programul mijloacelor de transport în comun și a altor variante alternative de transport oferite la nivelul destinației		
Domeniul G. MARKETING				
G.1. Intensificarea activității de cercetare de piață și de monitorizare a fluxurilor turistice, în scopul fundamentării deciziilor viitoare de dezvoltare				
G.1.1. Realizarea de activități de cercetare a pieței ecoturistice	Număr	Număr de rapoarte/cercetări/studii	Decizii ale MAT/OMD-urilor luate pe baza studiilor.	MAT, OMD, asociații din turism
G.1.2. Realizarea și implementarea unui sistem de monitorizare a activităților turistice din cadrul destinației (include profilul destinației, profilul vizitatorilor, satisfacția acestora)				
a) realizarea unei metodologii comune de monitorizare pentru toate destinațiile;	Da/Nu	Metodologie de monitorizare a fluxurilor turistice și de evaluare a satisfacției vizitatorilor	Decizii ale MAT/OMD-urilor luate pe baza rapoartelor de monitorizare.	MAT, IC, OMD, asociații din turism

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
b) implementarea sistemului de culegere a datelor, analiza, interpretarea rezultatelor și identificarea de soluții pentru creșterea calității serviciilor.	Număr	Număr de destinații ce au implementat un sistem de monitorizare a fluxurilor de vizitatori și a satisfacției acestora; Numărul de rapoarte de monitorizare realizate.		MAT, OMD, IC, asociații din turism
G.2. Îmbunătățirea calității experienței ecoturistice				
G.2.1. Crearea unor produse/programe ecoturistice inovative la nivel de destinație	Număr	Număr de programe ecoturistice inovative dezvoltate și promovate	Turiști/vizitatori care beneficiază de programele ecoturistice inovative	OMD, asociații din turism
G.3. Realizarea unor branduri locale pentru destinațiile ecoturistice, sub umbrela brandului turistic național				
G.3.1. Realizarea unor branduri ecoturistice locale, la nivel de destinație				
a) realizarea unui brand turistic și a unei mărci locale pentru fiecare destinație ecoturistică	Număr	Număr de destinații care au dezvoltat brand turistic/marcă locală	Promovarea unitară la nivelul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic; Notorietatea destinațiilor îmbunătățită.	OMD
b) utilizarea mărcii locale pentru produse și servicii (turistice și conexe) oferite în cadrul destinației.	Număr	Număr de destinații care au dezvoltat mărci locale; Număr produse/servicii care folosesc marca locală.	Individualizarea fiecărei destinații ecoturistice prin oferirea de produse caracteristice	
c) realizarea unui sistem de verificare a calității produselor și serviciilor ce folosesc marca destinației.	Număr	Număr de produse locale/servicii promovate sub umbrela unei mărci	Garantarea faptului că produsele și serviciile oferite sunt de calitate și sunt realizate pe plan local	
G.3.2. Realizarea unei identități vizuale pentru sistemul de certificare al destinațiilor de ecoturism din România	Da/Nu Număr	Identitate vizuală pentru destinațiile ecoturistice; Număr destinații ecoturistice recunoscute care folosesc respectiva identitate vizuală.	Promovare unitară, sub o umbrelă comună a destinațiilor ecoturistice din România. Notorietatea destinațiilor îmbunătățită.	MAT
G.4. Promovarea produsului ecoturistic la nivel național și internațional				
G.4.1. Realizarea planului și campaniei de promovare a destinațiilor ecoturistice și a României ca destinație ecoturistică				
a) realizarea unei secțiuni speciale în cadrul site-ului de promovare al ministerului responsabil cu dezvoltarea turismului dedicată ecoturismului și corelarea ei cu alte platforme dedicate ecoturismului;	Da/Nu	Secțiune din cadrul portalului de promovare; Număr persoane expuse mesajului.	Creșterea notorietății României ca destinație ecoturistică; Creșterea numărului de turiști care consumă servicii/produse ecoturistice.	MAT

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
b) realizarea layout-ului pentru materialele de promovare a destinațiilor ecoturistice	Da/Nu	Layout pentru materialele de promovare (ghid turistic/broșură, pliant, hartă, poster etc.)		
c) realizarea de campanii publicitare;	Număr	Număr campanii publicitare; Număr persoane expuse mesajului.		
d) realizarea de campanii de relații publice;	Număr	Număr de evenimente organizate; Număr persoane expuse mesajului.	Creșterea notorietății României ca destinație ecoturistică; Relație funcțională de lungă durată cu tur-operatori și diferite categorii de influenceri, lucru ce va îmbunătăți imaginea de ansamblu a României ca destinație ecoturistică; Creșterea numărului de turiști care consumă servicii/produse ecoturistice.	
e) realizarea unor study tururi pentru tur-operatori naționali și internaționali și influenceri;	Număr	Număr de evenimente organizate; Număr persoane expuse mesajului.		
f) participarea la târguri și expoziții de turism și specializate pe ecoturism;	Număr	Număr de participări la evenimente; Număr persoane expuse mesajului.		
g) planificarea și implementarea marketingului online.	Număr	Număr campanii de marketing online; Număr persoane expuse mesajului.		
G.4.2. Realizarea de acțiuni de promovare la nivel de destinație ecoturistică				
a) realizarea unei baze cu imagini foto și video de bună calitate;	Număr	Număr destinații cu bază de date - imagini foto/video pentru promovare Număr de imagini (foto, video)	Creșterea notorietății destinațiilor ecoturistice din România; Creșterea numărului de turiști care consumă servicii/produse ecoturistice.	OMD
b) realizarea de tipărituri;	Număr	Număr de materiale tipărite; Număr persoane expuse mesajului.		
c) realizarea unor website-uri proprii pentru destinații;	Număr	Număr de site-uri realizate/optimize; Număr persoane expuse mesajului.		
d) participarea la evenimente de promovare specifice din țară și din străinătate;	Număr	Număr de participări la evenimente; Număr persoane expuse mesajului.		
e) organizarea unor evenimente specifice pe plan local;	Număr	Număr de evenimente organizate;		

Acțiune	Unitate de măsură	Indicator tip output	Indicator tip outcome	Sursa datelor
		Număr persoane expuse mesajului.	îmbunătăți imaginea destinațiilor ecoturistice;	
f) organizarea unor seminarii/conferințe/mese rotunde pe teme precum ecoturismul, dezvoltarea durabilă, protecția mediului;	Număr	Număr de evenimente organizate; Număr persoane expuse mesajului.	Creșterea numărului de turiști care consumă servicii/produse ecoturistice.	
g) planificarea și implementarea marketingului online la nivelul fiecărei destinații.	Număr	Număr campanii de marketing online; Număr persoane expuse mesajului.	Creșterea notorietății destinațiilor ecoturistice din România; Creșterea numărului de turiști care consumă servicii/produse ecoturistice.	

